

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДОНЕЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ЕКОНОМІКИ І ТОРГІВЛІ
імені Михайла Туган-Барановського

Навчально-науковий інститут економіки, управління та адміністрування
Кафедра економіки та міжнародних економічних відносин

ДОПУСКАЮ ДО ЗАХИСТУ

Гарант освітньої програми

_____ Кожухова Т.В.

(підпис) (прізвище та ініціали)

«_____» _____ 2022 року

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА

на здобуття ступеня вищої освіти «Бакалавр»
галузь знань «Міжнародні економічні відносини»
освітньої програми 292 «Міжнародні економічні відносини»

на тему: «**ОСОБЛИВОСТІ ІНОЗЕМНОГО ІНВЕСТИВАННЯ В УКРАЇНУ**»

Виконав здобувач
вищої освіти

_____ Кучеренко Юлія Ігорівна

(прізвище, ім'я, по-батькові)

_____ (підпис)

Керівник:

_____ д.е.н, доц. Бочарова Ю. Г.

(посада, науковий ступінь, вчене звання, прізвище та ініціали)

_____ (підпис)

Засвідчую, що у кваліфікаційній роботі
немає запозичень з праці інших авторів
без відповідних посилань

Здобувач вищої освіти _____

(підпис)

Кривий Ріг

2022

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
 ДОНЕЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ЕКОНОМІКИ І ТОРГІВЛІ
 імені Михайла Туган-Барановського

Навчально-науковий інститут економіки, управління та адміністрування
 Кафедра _____ економіки та міжнародних економічних відносин
 Форма здобуття вищої освіти _____ заочна
 Ступінь _____ бакалавр
 Галузь знань _____ «Соціальні та поведінкові науки»
 Освітня програма _____ 292 «Міжнародні економічні відносини»

ЗАТВЕРДЖУЮ

Гарант освітньої програми

_____ Кожухова Т.В.

(підпис)

«_____» _____ 2022р.

**ЗАВДАННЯ
 НА КВАЛІФІКАЦІЙНУ РОБОТУ ЗДОБУВАЧУ ВИЩОЇ ОСВІТИ**

Кучеренко Юлії Ігорівні

прізвище, ім'я, по батькові

1. Тема роботи: «Державна інвестиційна політика та механізм її реалізації»

Керівник роботи: завкаф. економіки та міжнародних економічних відносин
д.е.н, доц. Бочарова Ю. Г.

науковий ступінь, вчене звання, прізвище, ініціали

Затверджені наказом ДонНУЕТ імені Михайла Туган-Барановського

від « _____ » _____ 202 р. № _____

2. Строк подання здобувачем ВО роботи « _____ » _____ 2022 р.

Вихідні дані до роботи: наукові статті, тези доповідей на наукові
конференції, наукова література, офіційна статистика міжнародних
організацій та країн

4. Зміст (перелік питань, які потрібно розробити):

Вступ

Основна частина

Висновки та рекомендації

Список використаних джерел

Додатки

5. Перелік графічного матеріалу (з точним зазначенням обов'язкових креслень).

Рисунків 29, таблиць 3

6. Дата видачі завдання: «_____» _____ 202_ р.

7. Календарний план

№ з/п	Назва етапів кваліфікаційної роботи	Строк виконання етапів роботи	Примітка
1	Підготовка теоретичної складової основної частини		
2	Підготовка аналітичної складової основної частини		
3	Підготовка висновків та рекомендацій		
4	Підготовка та оформлення вступу, списку використаних джерел та інших складових роботи		
5	Отримання відгуку від керівника		
6	Подання на кафедру завершеної роботи		
7	Проходження перевірки на академічний плагіат і нормо-контролю кваліфікаційної роботи		
8	Підготовка студента до захисту та захист кваліфікаційної роботи		

Здобувач ВО _____ Кучеренко Ю. І.
(підпис)

Керівник роботи _____ Бочарова Ю. Г.
(підпис)

РЕФЕРАТ

Загальна кількість в роботі:

Сторінок 44, рисунків 29, таблиць 3, додатків 7, графічного матеріалу, використаних джерел 51.

- Об'єкт дослідження:** сутність, складові та механізму реалізації іноземного інвестування в Україну.
- Предмет дослідження:** сутність, складові та механізм реалізації інвестиційної політики держави.
- Мета дослідження:** аналіз особливостей іноземного інвестування в Україну.
- Методи дослідження:** основою дослідження є діалектичний метод пізнання економічних явищ і процесів у безперервному їх розвитку та взаємозв'язку. У роботі було використано загальнонаукові методи дослідження: моделювання, аналіз, синтез, індукцію, дедукцію, порівняння, математичні методи.
- Основні результати дослідження**
- узагальнено основні наукові підходи до визначення сутності іноземних інвестицій та їх основної специфіки;
  - систематизовано теоретико-методологічні положення особливостей іноземного інвестування в Україну, зокрема уточнену класифікацію факторів впливу іноземних інвестицій на економіку країн-експортерів і країн-імпорттерів;
  - запропонована рейтингова оцінка регіонів України у розрізі класифікації іноземного інвестування за країнами надходження інвестиційних коштів та за галузями використання інвестицій;
  - запропоновано багатофакторні прогнозні моделі щодо обсягів іноземних інвестицій в Україну.
- Ключові слова:** іноземне інвестування, прямі іноземні інвестиції, інвестиційна діяльність, динаміка прямого іноземного інвестування, іноземне інвестування в цінні папери, іноземне інвестування за країнами надходження інвестиційних коштів, іноземне інвестування за галузями використання інвестицій, інвестиційна політика, інвестиційна привабливість.

ЗМІСТ

Вступ	6
Основна частина	9
Висновки та рекомендації	38
Список використаних джерел	45
Додатки	49

ВСТУП

Актуальність теми. Іноземні інвестиції є важливою складовою ефективного функціонування економічної системи України і, перш за все, сприяють збільшенню обсягів виробництва, не створюють державних боргових зобов'язань, покращують рівень життя населення, та зрештою є важливою складовою забезпечення економічної безпеки країни.

Забезпечення сталого розвитку кожної країни крім іншого пов'язане з ефективним використанням інвестиційних ресурсів. Недостатність внутрішніх фінансових ресурсів та нестача бюджетного фінансування призводять до пошуку нових напрямів залучення капіталу, зокрема через застосування механізму іноземних інвестицій. Прямі іноземні інвестиції являють собою важливе джерело капіталовкладень у розвиток України та пріоритетним напрямком впровадження інноваційних технологій.

Одним із важливих чинників ефективного регулювання інвестиційної діяльності, зокрема, іноземного інвестування, є розробка шляхів покращання інвестиційного клімату та напрямів підвищення активності інвестиційного процесу в Україні.

Проте, іноземні інвестиції можуть негативно впливати на реалізацію національних економічних інтересів за рахунок посилення монополістичних тенденцій, створення регіональних диспропорцій економічного розвитку та виникнення технологічної залежності від країни-експортера, погіршення платіжного балансу країни, якості та безпеки довкілля, збільшення рівня структурного безробіття.

Проблема залучення іноземного інвестування стоїть у більшості країн світу, для України вона також є надзвичайно актуальною. За умови нестачі власних економічних ресурсів, насамперед фінансових, необхідних для відновлення та розширення національного виробництва, проведення структурної перебудови та розв'язання проблем інтеграції України в світові економічні системи, важливого значення набувають питання залучення зовнішніх джерел фінансування [1].

Вивчення особливостей залучення прямих іноземних інвестицій (ПІІ) дозволить максимально використати всі позитивні ефекти іноземного інвестування задля розвитку інфраструктури інвестиційної діяльності, поліпшення бізнес-клімату, забезпечення сталого економічного зростання та підвищення життєвого рівня населення [2].

Привабливість української економіки для іноземних інвесторів пов'язана з наявністю відносно дешевої кваліфікованої робочої сили, з налагодженням зв'язків з європейськими країнами тощо. Незважаючи на те що Україна має велику інвестиційну привабливість, вона відчуває гостру потребу у значних обсягах іноземного капіталу у вітчизняну економіку, що залежить від багатьох причин [3].

Надходження іноземних інвестицій поліпшує стан та ефективність національного господарства, сприяє залученню інноваційних технологій, поліпшенню якості продуктів харчування вітчизняного виробництва,

насиченості внутрішнього ринку високоякісними товарами, створенню нових робочих місць, нарощуванню експортного потенціалу, використанню ресурсів, налагодженню економічних зв'язків між господарюючими суб'єктами тощо [4].

Україну можна вважати однією із країн, що активно інтегруються в європейський простір, але мають низький рівень життя відносно Європи. Криза, викликана пандемією COVID-19 викликала ще більше загострення всіх існуючих проблем, зокрема: економічний спад, нестача робочих місць, низька заробітна плата і недостатнє пенсійне забезпечення при високих тарифах на комунальні послуги та зростаючі ціни в супермаркетах [5]. Воєнний стан ще більше поглибив всі ці проблеми, призвів до важкого соціального становища, значних жертв та руйнувань.

Наразі відновлення виробництва й відповідно валового внутрішнього продукту України зараз можливе переважно за рахунок міжнародної допомоги та за рахунок надходження прямих іноземних інвестицій (ПІІ) в значному обсязі може бути шляхом вирішення значної низки проблем.

Проблемами, що стосуються дослідження специфіки іноземного інвестування та його особливостей займалися багато закордонних і вітчизняних дослідників.

Теоретичні та практичні питання іноземного інвестування в економіці країни-реципієнта було закладено дослідженнями закордонних та вітчизняних науковців, зокрема роботами В. Адамика, М. Бирки, В. Білошапки, П. Гайдуцького, Дж. Даннінга, Н. Дацій, Я. Жаліла, Н. Крахмальової, Р. Ліпсей, Д. Лук'яненка, Т. Моран, Р. Нарула, Н. Обушної, О. Рогача Р. Фіндлі, Г. Харламової та інших, а також фахівцями низки міжнародних організацій, – МВФ, ОЕСР, ЮНКТАД – які зосередили свою увагу на впливі іноземних інвестицій на економіку країни-реципієнта, а також на питаннях регулювання потоків таких капіталів.

Зважаючи на місце інвестиційних відносин у господарській діяльності та враховуючи значення інвестиційних процесів у євроінтеграційному контексті, питання врахування особливостей іноземного інвестування набуває значної актуальності.

Мета і завдання кваліфікаційної роботи. Метою бакалаврської кваліфікаційної роботи є аналіз особливостей іноземного інвестування в Україну.

Реалізація поставленої мети потребує вирішення таких завдань:

- розглянути теоретико-методологічні основи дослідження іноземного інвестування;
- дослідити напрями та інструменти державного регулювання інвестиційної діяльності в Україні;
- провести аналіз базових показників іноземних інвестицій в Україні;
- виконати аналіз динаміки іноземного інвестування в Україні
- провести аналіз динаміки прямого іноземного інвестування по акціонерному капіталу та по борговим інструментам;

- виконати аналіз динаміки прямого іноземного інвестування за регіонами отримання інвестиційних коштів;
- провести аналіз динаміки прямого іноземного інвестування за країнами надходження інвестиційних коштів;
- виконати аналіз динаміки прямого іноземного інвестування за галузями використання інвестицій..

Об'єктом кваліфікаційної роботи є процес іноземного інвестування в Україну та його особливості.

Предметом кваліфікаційної роботи є сутність, складові та механізму реалізації іноземного інвестування в Україну.

Методи дослідження. Методичною основою дослідження є діалектичний метод пізнання економічних явищ і процесів у безперервному їх розвитку та взаємозв'язку. У роботі було використано загальнонаукові методи дослідження: моделювання, аналіз, синтез, індукцію, дедукцію, порівняння, математичні методи.

Інформаційну базу дослідження склали основні положення законів України, указів Президента України, постанов Верховної Ради України, постанов Кабінету Міністрів України з питань іноземного інвестування в Україну, статистичні та аналітичні матеріали Державного комітету статистики України, монографічні дослідження, наукові статті вітчизняних та зарубіжних вчених, публіцистичні огляди та статті.

Наукова новизна отриманих результатів полягає у проведеному аналізі та узагальненні теоретико-практичних аспектів процесу іноземного інвестування в Україну та у визначенні його особливостей.

Основні результати кваліфікаційної роботи, що характеризують наукову новизну, полягають у такому:

- узагальнено основні наукові підходи до визначення сутності іноземних інвестицій та їх основної специфіки;
- систематизовано теоретико-методологічні положення особливостей іноземного інвестування в Україну, зокрема уточнену класифікацію факторів впливу іноземних інвестицій на економіку країн-експортерів і країн-імпортерів;
- запропонована рейтингова оцінка регіонів України у розрізі класифікації іноземного інвестування за країнами надходження інвестиційних коштів та за галузями використання інвестицій;
- запропоновано багатфакторні прогностичні моделі щодо обсягів іноземних інвестицій в Україну.

ОСНОВНА ЧАСТИНА

Прямі іноземні інвестиції (скор. ПІІ, англ. Foreign direct investment, FDI) – це довгострокові вкладення матеріальних засобів фірмами-нерезидентами в економіку країни-отримувача. Зазвичай, вони розраховуються в млн. доларів США [19].

Прямі іноземні інвестиції, як правило, це найбільш ефективна форма капіталовкладень для країн, що знаходяться у стані розвитку, оскільки саме вона дозволяє реалізовувати великі проекти. Також за рахунок саме ПІІ в країну надходять нові технології, нові практики корпоративного управління, тощо [34].

Законі України «Про режим іноземного інвестування» [31] іноземні інвестиції визначаються як «цінності, що вкладаються іноземними інвесторами в об'єкти інвестиційної діяльності з метою отримання прибутку або досягнення соціального ефекту»

Аналіз поняття «іноземні інвестиції» дозволяє помітити неоднозначність у підходах до її трактування, спираючись на можна запропонувати наступне визначення: «іноземні інвестиції – підприємницький капітал, яким встановлюються стратегічні довгострокові фінансово-економічні відносини між партнерами, забезпечуючи тривалий фінансовий інтерес та контроль над підприємством, який виявляє і здійснює суб'єкт-резидент однієї економіки (прямий інвестор) щодо суб'єкта господарювання (підприємство з прямими інвестиціями), яке є резидентом іншої економіки, з метою підвищення ефективності фінансово економічних, технологічних та конкурентних показників діяльності інвестора» [9].

Для дослідження залежності національних господарств від міжнародних потоків капіталів використовують два підходи – для слаборозвинутих і розвинутих країн. У першому випадку визначається кількісна залежність між ввозом капіталів і темпами зростання економіки, у другому – потреба економічно розвинутих країн у вивозі капіталу і його впливі на подальше зростання [17].

Складові поняття іноземні інвестиції розширюється по мірі появи нових напрямів та способів вкладення коштів.

Досліджуючи іноземне інвестування, преш за все мова завжди йде про прямі іноземні інвестиції (загально прийняте скорочення – ПІІ). Саме за цим показником та його складовими доступні статистичні дані, саме його вивченню присвячення абсолютна більшість наукових праць. І саме на ПІІ припадає основна частка іноземних інвестицій в кожній країні. До непрямих іноземних інвестицій відноситься іноземні інвестиції в акції вітчизняних підприємств, але їх дослідження відноситься до царини аналізу ринку цінних паперів, а не власне інвестиційної діяльності [12].

Іноземні інвестиції можуть здійснюватися у вигляді [22]:

- іноземної валюти, які конвертуються Національним банком України;
- валюти України;

- рухомого і нерухомого майна та пов'язаних з ним прав;
- цінних паперів: акцій, облігацій і пр. та корпоративних прав;
- грошових вимог та вимог виконання договірних зобов'язань, що мають вартість у конвертованій валюті, згідно з законами країни інвестора;
- інтелектуальної власності, вартість яких підтверджена у конвертованій валюті;
- прав на здійснення господарської діяльності, вартість яких підтверджена у конвертованій валюті.

Розподіл ПІІ на три основні категорії – акціонерний капітал, внутрішньофірмові позики/торгові транзакції та реінвестовані прибутки [36] (рис. 1) – усталена світова практика.

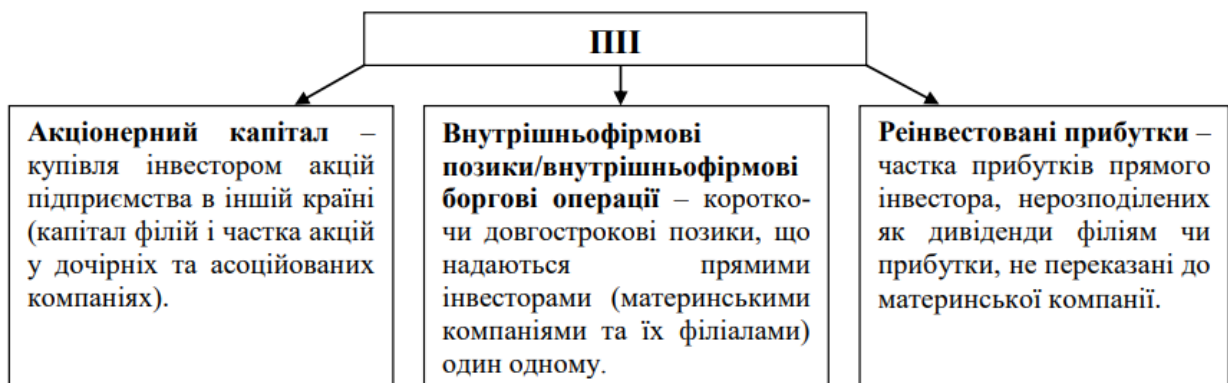

Рисунок 1 – Складові ПІІ за класифікацією МВФ [36]

Найпоширенішими способами акумулювання ПІІ є [5]:

- 1) інвестиції «зеленої зони» – створення нових виробничих потужностей або нової зарубіжної дочірньої компанії;
- 2) транскордонні ЗПІ – придбання вже існуючих місцевих фірм або злиття з ними та зміну системи управління активами та напрямів діяльності компанії.

ПІІ у «зелену зону» дають інвестору можливість створити нову організацію, задіяти нові виробничі потужності та технології і створити робочі місця. У таких інвестиціях зацікавлена переважна більшість країн. Проте подібний вхід у країну іноземного інвестора є достатньо повільним та поступовим, оскільки виникає потреба в доступі до місцевих ресурсів, що викликає певні складності [14].

Розширення інвестиційних зв'язків та поглиблення інвестиційної співпраці належали до пріоритетів державної політики залучення ПІІ, яка характеризувалася виваженими системними підходами [23].

На рис. розглянуто основні напрямки та інструменти стимулювання ПІІ, за якою воно повинне складатися з двох основних врівноважених складових:

- захисту інтересів іноземних інвесторів;
- захисту національних економічних інтересів (НЕІ).

Рисунок 2 – Напрямки та інструменти стимулювання ПІІ [13]

Вибору напрямів залучення ПІІ притаманна інноваційна спрямованість, найбільша увага приділяється іноземним інвестиціям у сектори економіки, які здатні:

- 1) надати значний імпульс економічному зростанню;
- 2) оптимізувати структуру економіки та сукупних витрат;
- 3) створити нові конкурентоспроможні продукти [37].

Прямі іноземні інвестиції є значущим фактором, що впливає на макроекономічну безпеку держави – рис. 3.

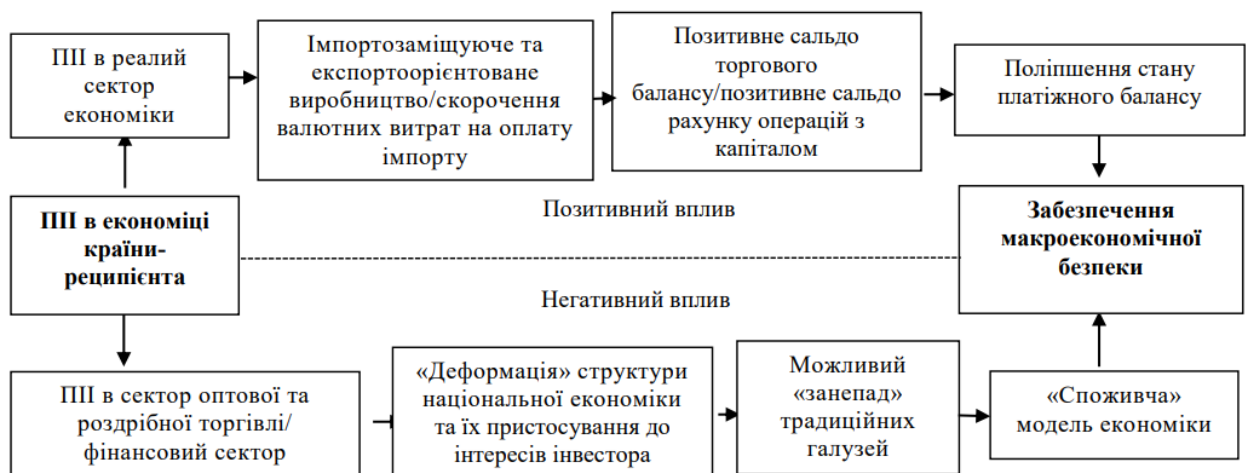

Рисунок 3 – Вплив ПІІ на макроекономічну безпеку держави [17]

Результатом дії ПІІ на макроекономічну безпеку країни-реципієнта може бути їх вплив на платіжний баланс та ВВП країни. У короткостроковому періоді зростання обсягів ПІІ може супроводжуватися збільшенням імпорту ресурсів з країни-експортера ПІІ, проте у середньо- та довгостроковому може збільшуватися обсяг експорту з приймаючої країни,

що запустить процес імпортозаміщення, що позитивно впливає на стан рахунку поточних операцій країни-реципієнта іноземних інвестицій.

Функціонування ПІІ демонструє значні успіхи в підвищенні рівня ВВП відповідної країни, зміні структури виробництва та експорту в бік високотехнологічної продукції, створення додаткових робочих місць, зменшення негативного впливу виробництва на довкілля тощо [7].

Завдяки ПІІ фактично вирішувалася проблема значних зовнішньоторговельних дефіцитів у спосіб фінансування негативного сальдо рахунку поточних операцій, зумовленого високими потребами імпорту. Поступово зростала купівельна спроможність населення в країнах, а це, своєю чергою, прискорило темпи внутрішніх та зовнішніх торговельних оборотів [33].

Значним стимулом для іноземних інвесторів є стабільність інвестиційного законодавства, але більш важливим – наявність правового середовища, яке захищає інвесторів. Ступінь захищеності інвестора від ймовірної втрати інвестицій стає одним з визначальних чинників можливості здійснення інвестицій в певну країну [10].

Основні переваги та недоліки залучення іноземного капіталу в економіку України наведено на рис. 4.

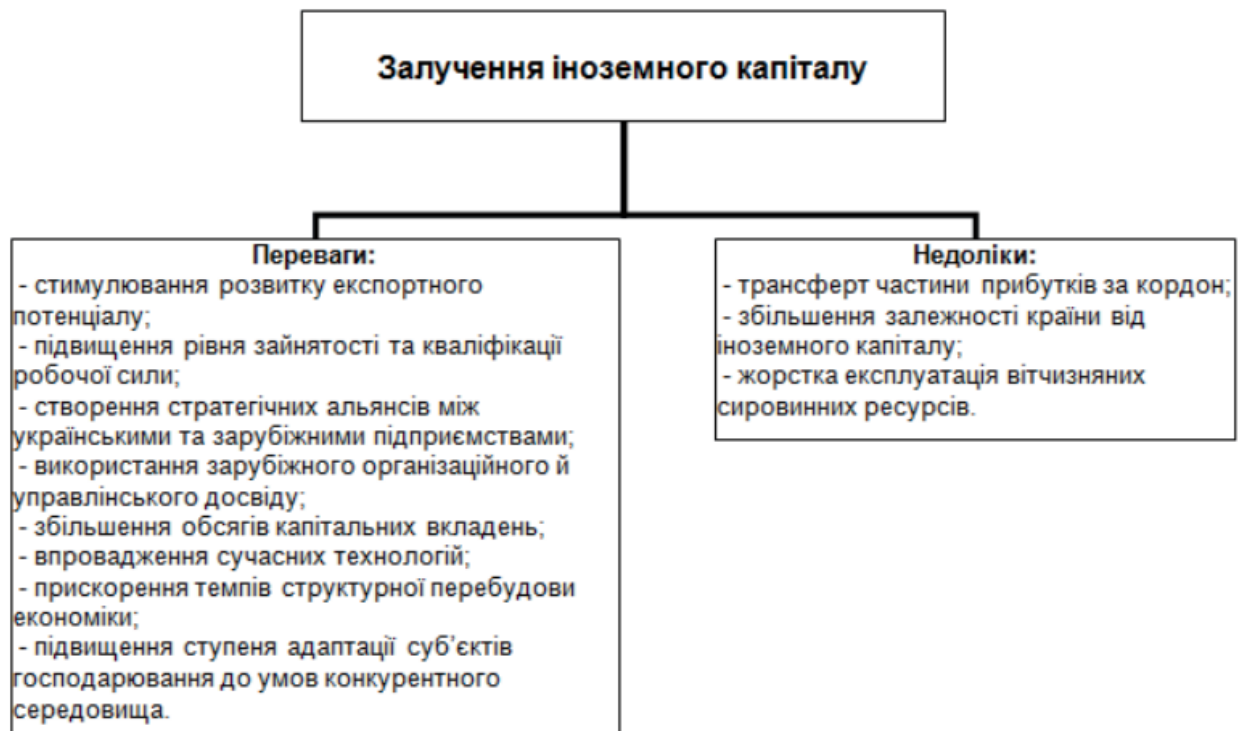

Рисунок 4 – Переваги та недоліки залучення іноземного капіталу в економіку України [17]

Проведене дослідження особливостей іноземного інвестування дозволило з'ясувати, що іноземні інвестиції мають як позитивні, так і негативні фактори впливу на країни, з яких вони залучаються, та які їх отримують.

Країни-інвестори одержують вищий середній прибуток від інвестицій, оскільки мають можливість вкладати кошти у більш прибуткові галузі за кордоном, або за рахунок використання більш дешевої робочої сили. Також країни-інвестори експортують засоби праці, але одночасно вивозять отриманий прибуток.

Іноземні інвестиції і міграція робочої сили є складовими процесу переміщення трудових ресурсів та коштів. Міграція робочої сили зумовлена рівнем заробітної плати, на який впливають економічний розвиток країни, її соціальні умови, історичні і національні особливості.

Країна-експортер капіталу сприяє підвищенню рівня міграції робочої сили із своєї країни і створює нові робочі місця в країні-імпортері.

Іноземні інвестиції стають поштовхом для пришвидшення економічного розвитку країни-імпортера, сприяють збільшенню виробничих можливостей країни та поліпшуючи її соціальну ситуацію.

Більш докладно фактори впливу іноземних інвестицій на економіку країн-експортерів і країн-імпортерів наведено на рис. 5.

Країна резидент експортер		Країна-реципієнт-імпортер	
Переваги	Недоліки	Переваги	Недоліки
Зростання доходів від інвестицій за рахунок перерозподілу капіталу всередині країни в більш прибуткові за кордоном.	Високий ступінь ризику. Зниження темпів вітчизняного виробництва. Міграція робочої сили.	Стимулювання темпів зростання національної економіки. Надходження сучасних технологій, техніки, устаткування.	Зменшення доходів від інвестицій, оскільки прибуток інвестора надходить у країну резидент. Можливість надходження не нових технічних засобів, технологій. Небезпека демпінгу.
Збільшення експорту товарів, устаткування, технологій, що стимулює виробничий процес.	Уповільнення темпів економічного зростання і розвитку країни через переміщення капіталу за кордон.	Створення додаткових робочих місць. Посилення конкуренції всередині країни.	Висока ціна кредиту. Оплата праці нижча від світового рівня Банкрутство національних товаровиробників внаслідок недостатньої конкурентоспроможності.
Симулювання інноваційного процесу.			

Рисунок 5 – Фактори впливу іноземних інвестицій на економіку країн-експортерів і країн-імпортерів

Джерело: узагальнено автором на основі [8-12]

Досягнення привабливого клімату для іноземних інвесторів є досить складним завданням як для розвинених країн, так і для України. Типовим

вирішенням цієї проблеми є створення особливих зон сприятливого інвестиційного клімату.

Типи вільних економічних зон і цілі їх створення наведено на рис. 6.

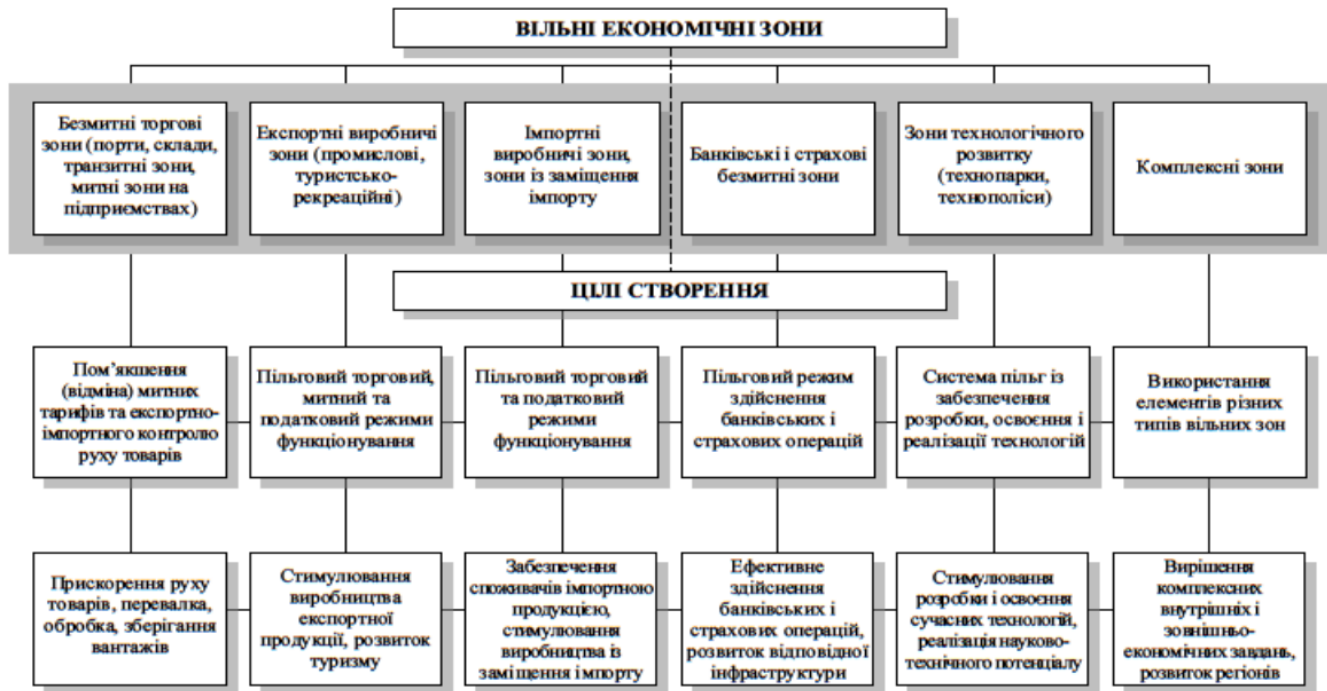

Рисунок 6 – Типи вільних економічних зон і цілі їх створення [46]

Основними завданнями створення вільних економічних зон є залучення інвестицій і нових технологій, створення нових робочих місць, збільшення валютних надходжень до країни, розвиток інфраструктури тощо.

За допомогою вільних економічних зон вирішуються стратегічні програми досягнення економічного зростання окремих регіонів і покращення стану національної економіки всієї країни.

Важливим питанням врахування особливості іноземних інвестицій є адекватне, всебічне та достатнє ведення статистики їх надходження та використання – саме із врахуванням міжнародних та валютних особливостей.

Починаючи з 2012р. в Україні триває процес удосконалення статистики прямих іноземних інвестицій – рис. 7.

Національний банк складає платіжний баланс України та займається удосконаленням якості статистичних даних.

З 2017 року за підтримки Технічних місій МВФ щорічно поступово вдосконалювався облік прямих іноземних інвестицій

Починаючи з 2020 року відповідно до Плану спільних дій Держкомстату та НБУ, до Національного банку передано повноваження щодо публікації статистики ПІІ.

Крім того, з 2020 року до обліку ПІІ враховується реінвестування доходів нефінансових корпорацій. Також здійснено вдосконалення статистики запасів ПІІ.

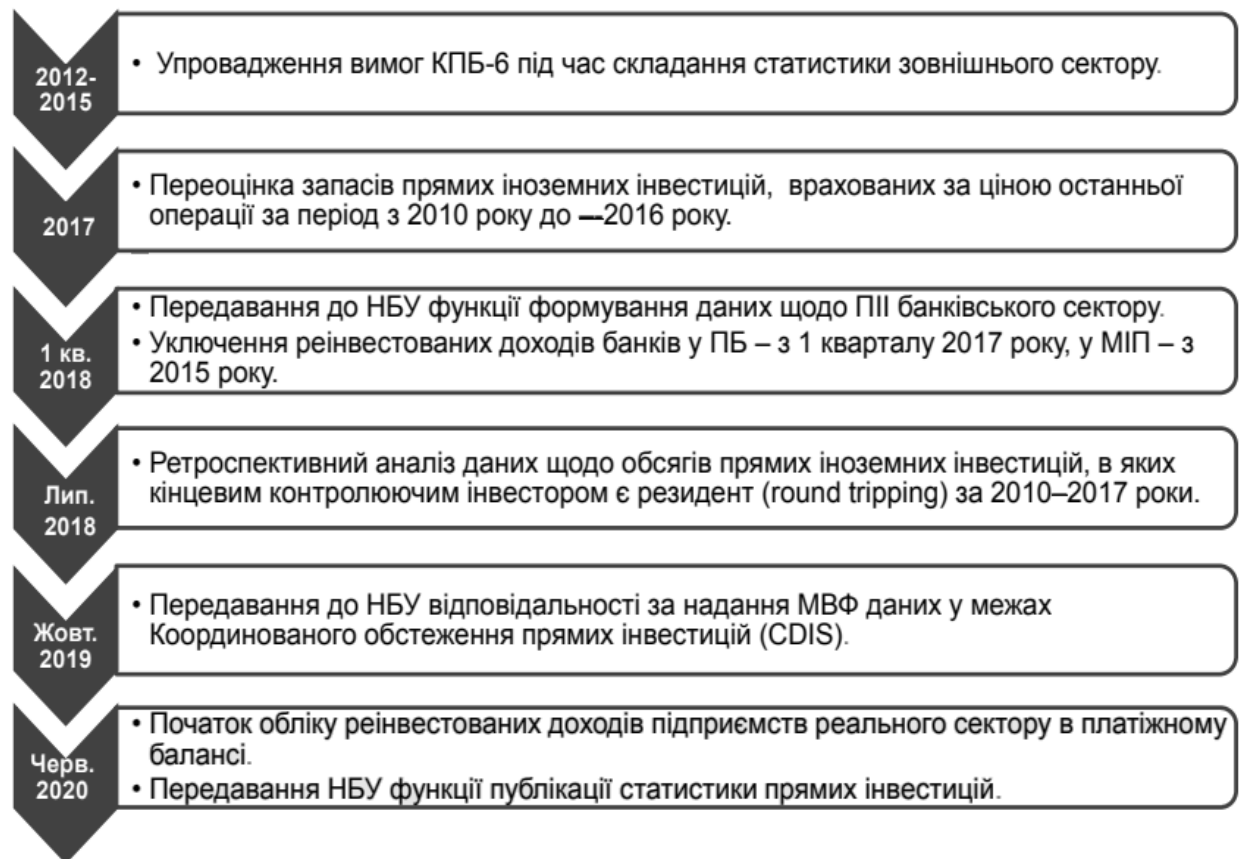

Рисунок 7 – Основні етапи вдосконалення статистики ПІІ [23]

За рахунок виконання основних етапи вдосконалення статистики ПІІ вдалося підвищити цілісне відображення операцій прямих іноземних інвестицій та порівнювати дані платіжного балансу України з іншими країнами.

Для практичного залучення іноземних інвестицій важливий вплив чинить інвестиційна привабливість країни в цілому та її окремих регіонів тощо.

На рис. 8 наведено основні фактори визначення інвестиційної привабливості регіону та країни.

Якщо чиста міжнародна інвестиційна позиція країни позитивна, то країна є чистим кредитором по відношенню до решти світу, а якщо вона негативна, чистим боржником. Україна більше залучає інвестицій, ніж сама інвестує в інші економіки.

В цілому на державному рівні ці фактори поділяються на три великі групи:

- економічної привабливості;
- політичної привабливості;
- можливості спрощення ведення бізнесу.

Серед економічних факторів першочергове значення мають кваліфікація робочої сили, її достатність, рівень конкуренції на місцевому ринку праці, і, як наслідок, – вартість праці. Також важлива наявність інших ресурсів та розмір ринку в цілому.

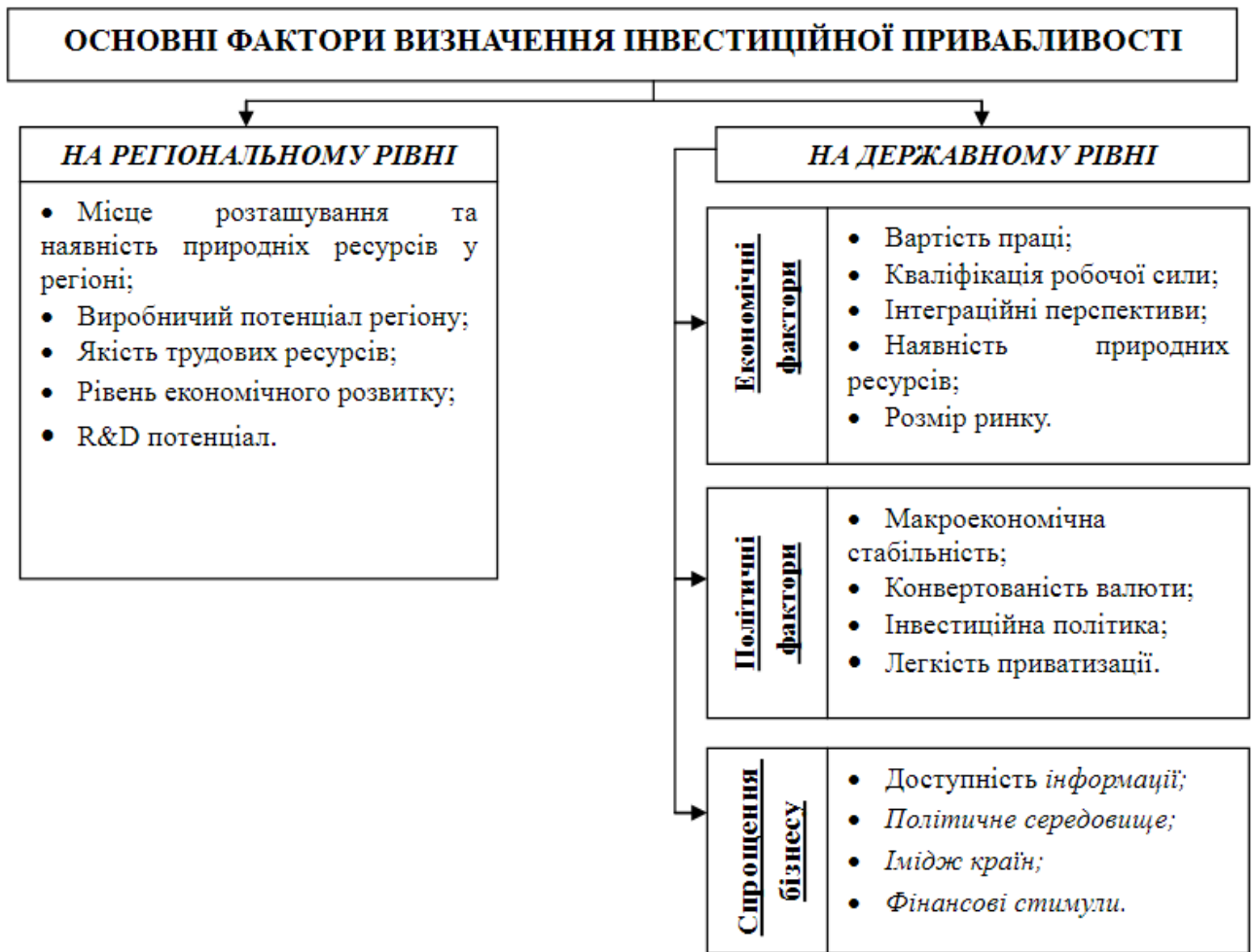

Рисунок 8 – Основні фактори визначення інвестиційної привабливості регіону та країни [19]

Серед політичних факторів ключове значення відіграє макроекономічна стабільність в цілому та національної валюти окремо, а також державна інвестиційна політика та фактори стимулювання інвестицій.

Стосовно можливостей спрощення ведення бізнесу переважну роль відіграє доступність економічної, статистичної та інших видів інформації. Також мають значення імідж країни та загальний стан політично-соціального середовища.

На регіональному рівні розглядаються аналогічні показники, але, крім політичних та нормативних – у розрізі певного регіону та його особливостей.

Проведемо аналіз узагальнюючих показників іноземного інвестування в Україні. Перш за все з'ясуємо, яку частку іноземні інвестиції посягають в загальному обсязі інвестування в Україні та як вона змінювалась з часом.

На рис. 9. наведено динаміку інвестицій в Україні – в цілому та за рахунок іноземних інвестицій протягом 2010-2021рр. (побудовано, спираючись на дані з додатку А).

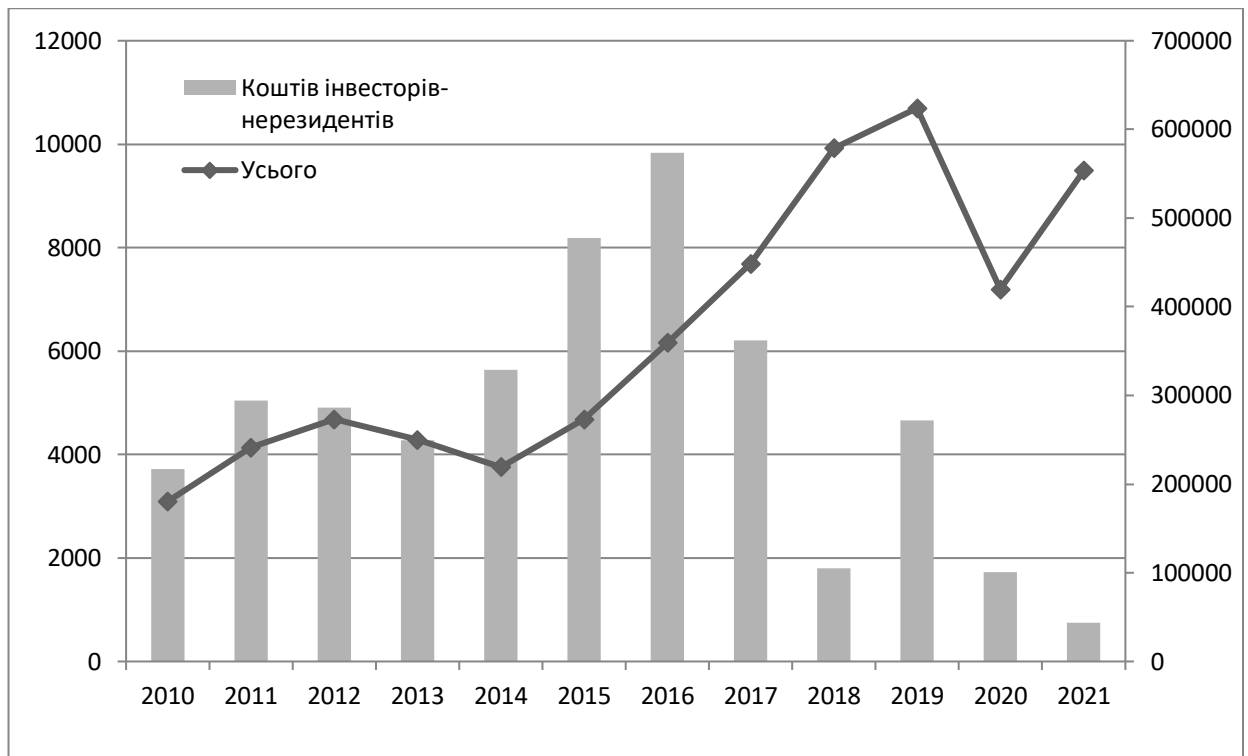

Рисунок 9 – Динаміка інвестицій в Україні – в цілому та за рахунок іноземних інвестицій, млн. грн.

Джерело: побудовано автором за даними Держкомстату [25]

З рисунку 9 бачимо, що іноземні інвестиції складають доволі незначну часту серед загальних інвестицій в Україні. стосовно їх динаміки – було наявне незначне зростання до 2011р., після чого до 2013р. їх обсяг спадав, а починаючи з 2014р. почалося стрімке зростання, що продовжилось до 2016р. включно.

Протягом 2016-2017рр.обсяг іноземних інвестицій в Україні швидко зменшувався. Після зростання у 2019рр., обсяги іноземного інвестування продовжили своє падіння.

При цьому, якщо порівнювати цю динаміку зі станом інвестиційної діяльності в цілому, то можна побачити, що загальні обсяги інвестицій в Україні мали лише два періоди падіння: у 2014р. та у 2019р., у всіх інших періодах біло наявне зростання обсягів фінансування інвестиційної діяльності в Україні.

Отже, ситуація з іноземним інвестування є достатньо проблематичною, для підтвердження цього тезису обчислимо відсотки коштів іноземних інвесторів серед усіх інвестиційних коштів та розглянемо цей показник у динаміці – рис. 10.

Як бачимо з рис. 10, частка іноземних інвестицій в Україні вкрай мала, вона не перевищувала 3% від загального обсягу інвестицій протягом останніх 11 років. При тому, що в розвинених країнах цей показник може перевищувати 30% і навіть наближатися до 50%.

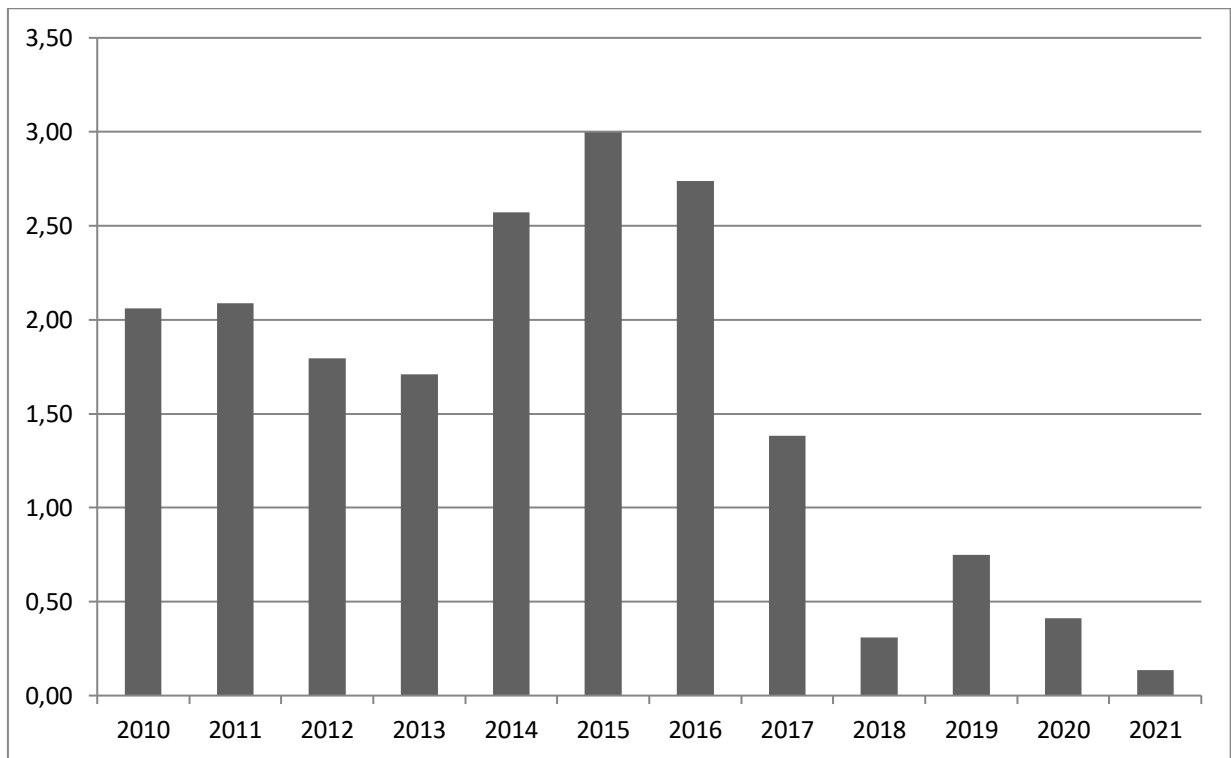

Рисунок 10 – Частка іноземних інвестицій в Україні у загальному обсязі інвестування, %.

Джерело: побудовано автором за даними Мінфіну [51]

Отже це говорить про значний рівень недовіри іноземних інвесторів та про їх недостатню активність у інвестування бізнесів в Україні.

Стосовно динаміки частки іноземних інвестицій в Україні у загальному обсязі інвестування: протягом 2010-2013рр. вона становила близько 2%, потім на 3 роки зросла в 1,5 рази – до 3%, але к 2017р. повернулася до попереднього значення близько 2%.

Останні чотири роки доля участі іноземних інвесторів у фінансуванні інвестиційних процесів в Україні становить менше 0,5%, і це значення продовжує зменшуватися.

Так у 2021р. частка коштів іноземних інвесторів становила всього 0,13% від загального інвестування в Україні.

Проведемо аналіз динаміки прямого іноземного інвестування по акціонерному капіталу та по борговим інструментам – за даними Держкомстату 2010-2020рр. – додаток В.

На рис. 11 наведено динаміку ПІІ в Україну за основними групами за 2010-2020рр.

Як бачимо з рис. 11, основною групою ПІІ в Україну є прямі інвестиції в акціонерний капітал, стосовно їх динаміки, вони зростали до 2014р. включно, після чого значно знизилися і майже не змінювались с тих пір. Прямі інвестиції в акціонерний капітал станом на 2020р. все ще нижче рівня 2010р.

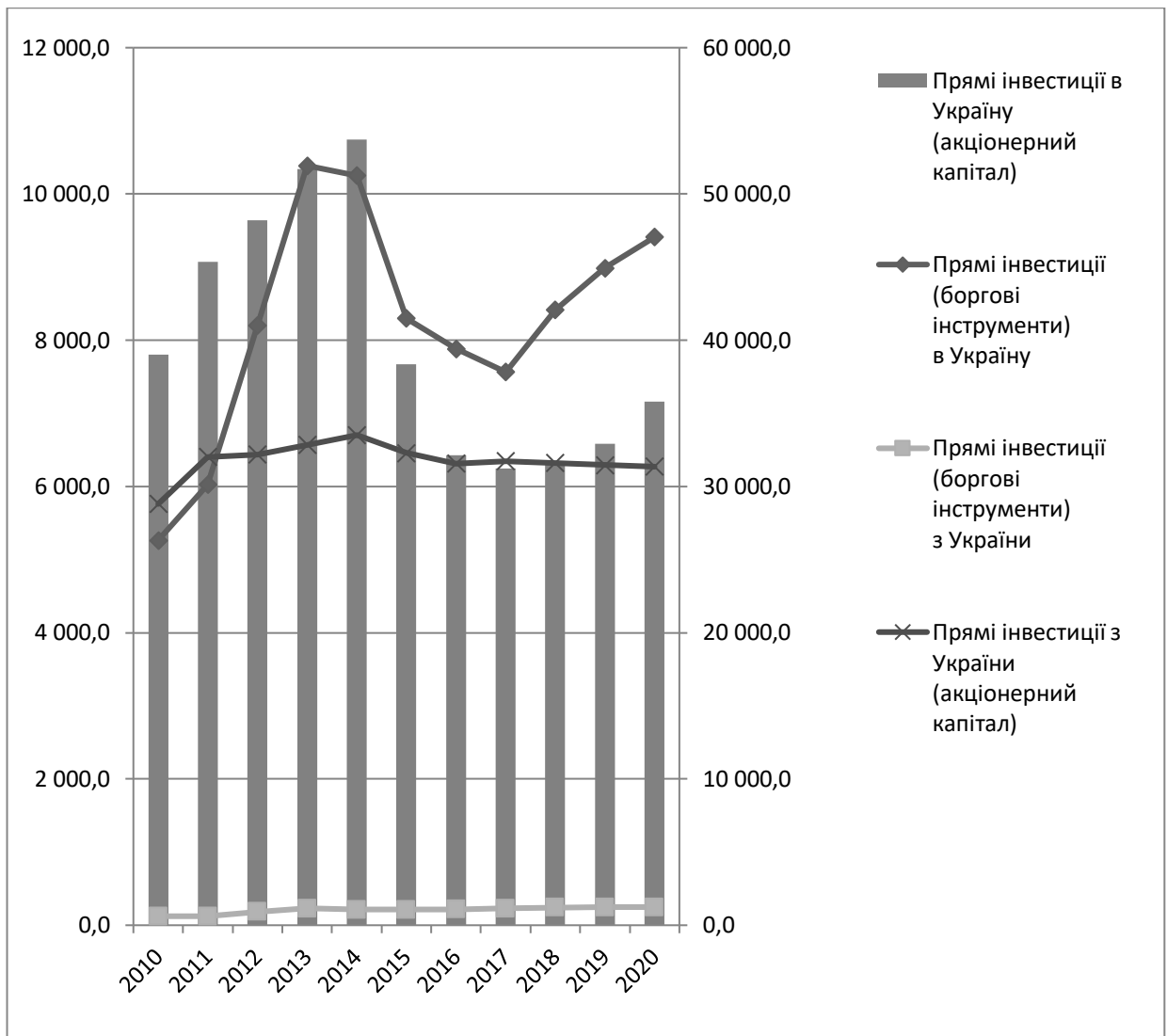

Рисунок 11 – Динаміка ПІІ в Україну за основними групами, млн. дол. США.

Джерело: побудовано автором за даними Держкомстату [25]

Другу позицію посідають прямі іноземні інвестиції в борговий капітал, вони так само зростали протягом 2010-2013р., після чого зазнавали спаду до 2107р. включно, починаючи з 2018р. почалося незначне зростання прямих іноземних інвестицій в іноземний капітал.

Інвестиції з України, по-перше, були значно меншого обсягу, ніж інвестиції в Україну, по-друге, майже не змінювалися протягом досліджуваного періоду.

На рис. 12 наведено Темпи приросту іноземних інвестицій в Україні за основними групами протягом 2011-2020рр.

Як бачимо з рис. 12, найбільше зростання показників іноземного інвестування в Україні мало місце протягом 2011-2013рр. Незначні зростання показників іноземного інвестування в Україні були наявні протягом 2018-2020рр. У продовж 2014-2017рр. темпи приросту іноземних інвестицій в Україні за основними групами знижувалися.

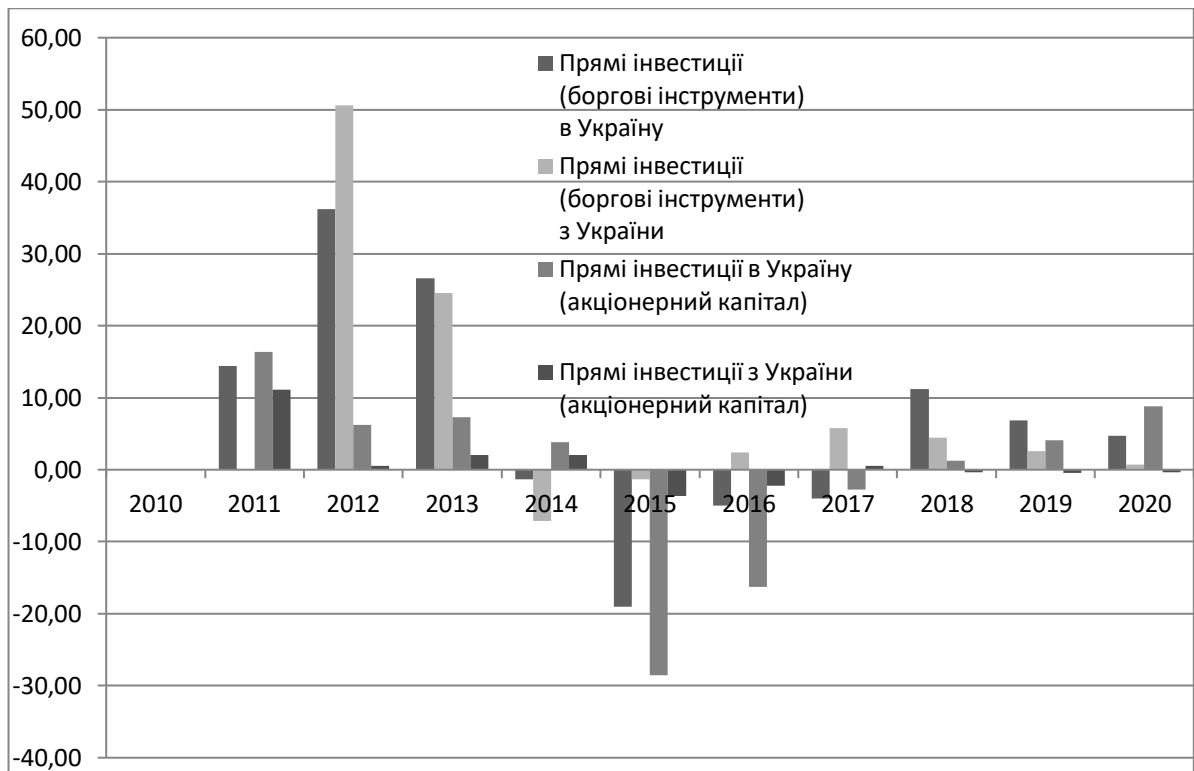

Рисунок 12 – Темпи приросту іноземних інвестицій в Україні за основними групами, %

Джерело: побудовано автором за даними Держкомстату [25]

Для подальшого дослідження знайдемо дисперсійні та семіваріаційні ризики за показниками ПІІ – рис. 13.

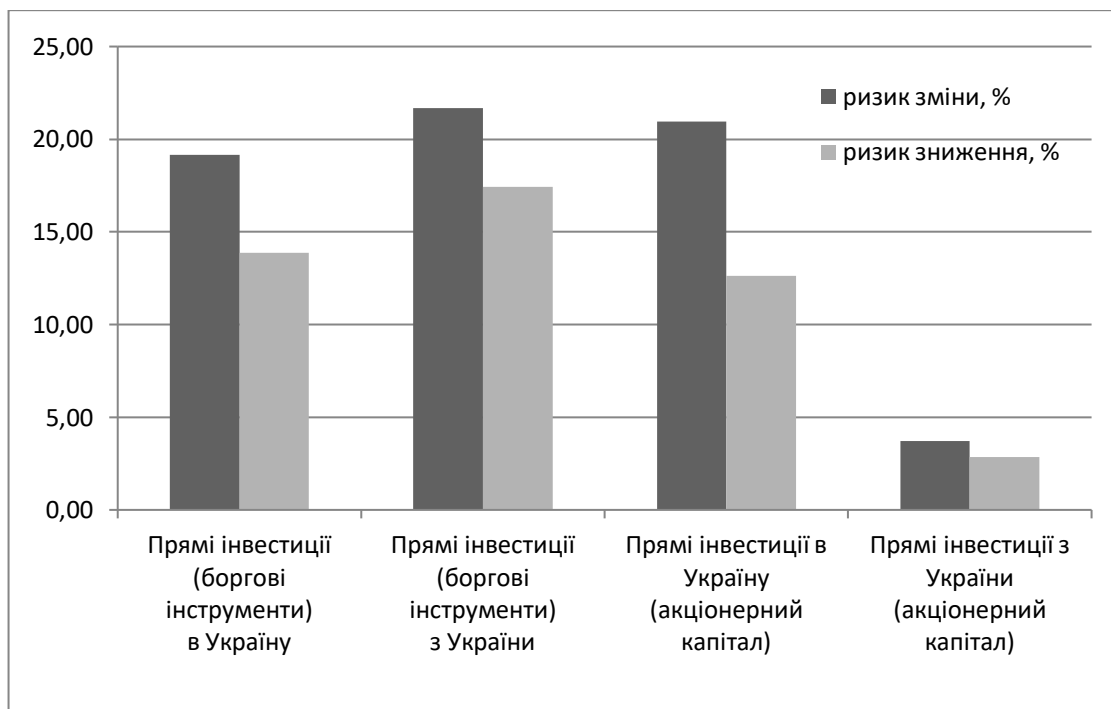

Рисунок 13 – Ризики зміни та зменшення іноземних інвестицій в Україні за основними групами, %

Джерело: побудовано автором за даними Держкомстату [25]

Як бачимо з рис. 13, найменш схильним до змін є показник прямих інвестицій з України в акціонерний капітал, його ризики зміни та зменшення становлять менше 5%.

З трьома іншими показниками ризик зміни становить близько 20%. Щодо ризику зниження, то найбільший він у прямих боргових інвестицій з України – 17,43%, а найменший у показнику ПІІ акціонерного капіталу в Україну – 12,6%. В цілому ризики по ПІІ у акціонерний капітал нижче ніж у ПІІ у боргові інструменти.

Для подальшого дослідження проведемо аналіз динаміки прямого іноземного інвестування за регіонами отримання інвестиційних коштів – додаток Г та додаток Д.

Розглянемо два показники: Прямі іноземні інвестиції на одну особу населення за регіонами України, дол. США; Прямі іноземні інвестиції (акціонерний капітал) в економіці України по регіонах, млн.дол. США.

На рис. 14. наведено ранжовані прямі інвестиції на одну особу населення за регіонами України – середні значення за 2015-2020рр., а також середній рівень цього показника по Україні в цілому.

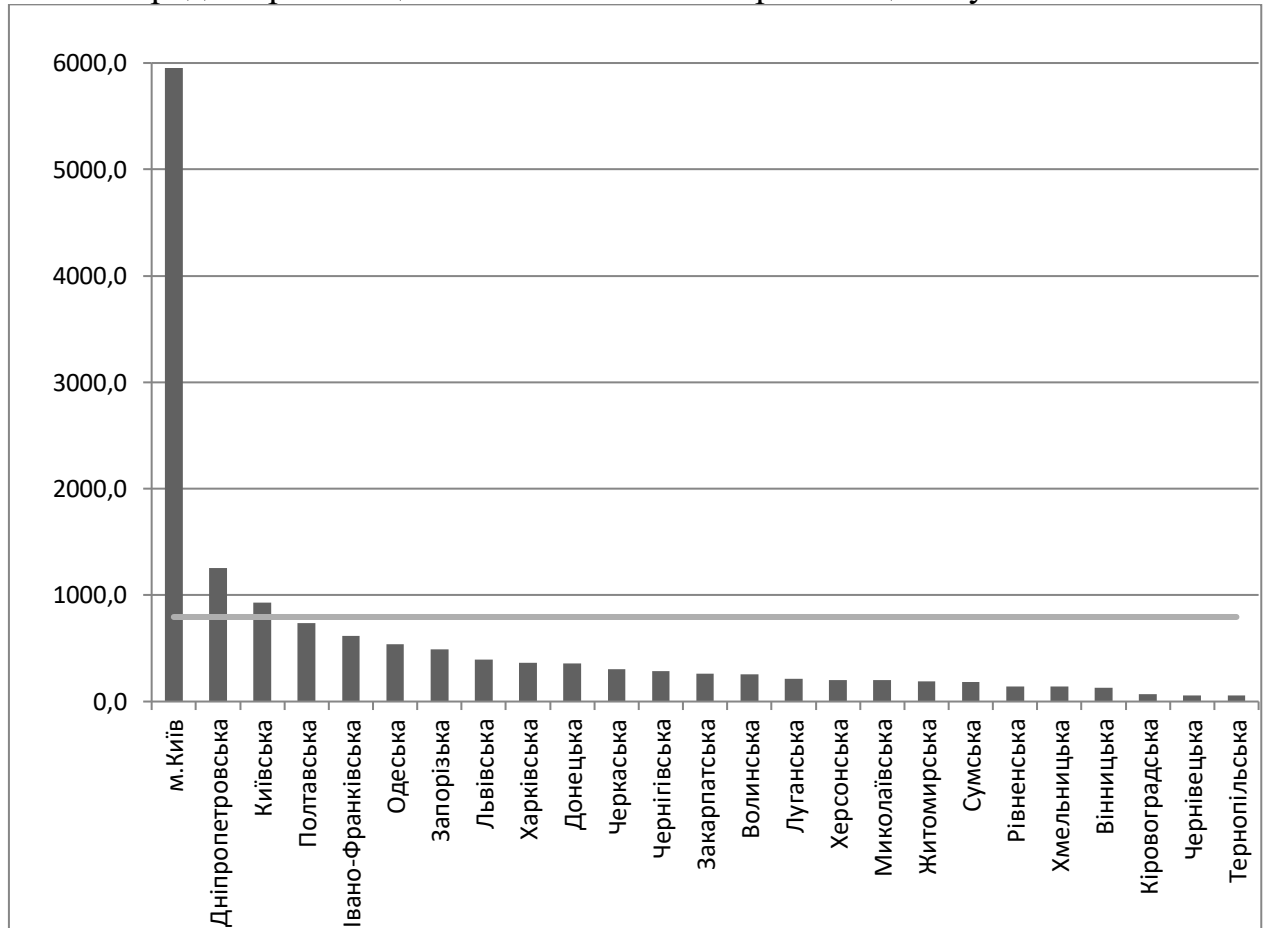

Рисунок 14 – Ранжовані прямі іноземні інвестиції на одну особу населення за регіонами України – середні значення за 2015-2020рр., дол. США

Джерело: побудовано автором за даними Держкомстату [25]

Як бачимо за рис. 14, по м. Київ прямі іноземні інвестиції на одну особу населення набагато перевищують показники по всім іншим регіонам

України. Крім м. Київ, рівень ПІ на одну особу населення перевищує середній рівень по країні лише у наступних областях: Дніпропетровська та Київська. Наближуються до них Полтавська, Івано-Франківська, Одеська, Запорізька, Львівська та Харківська.

Обсяг ПІ на одну особу населення по іншим областям вкрай малий.

Отже для подальшого дослідження динаміки зміни ПІ на одну особу населення зосередимося саме на цих областях.

Виконаємо обчислення темпів приросту прямих іноземних інвестицій на одну особу населення за регіонами України – середні значення за 2016-2020рр.

На рис. 15. наведено темпи приросту прямих іноземних інвестицій на одну особу населення за регіонами України – середні значення за 2016-2020рр.

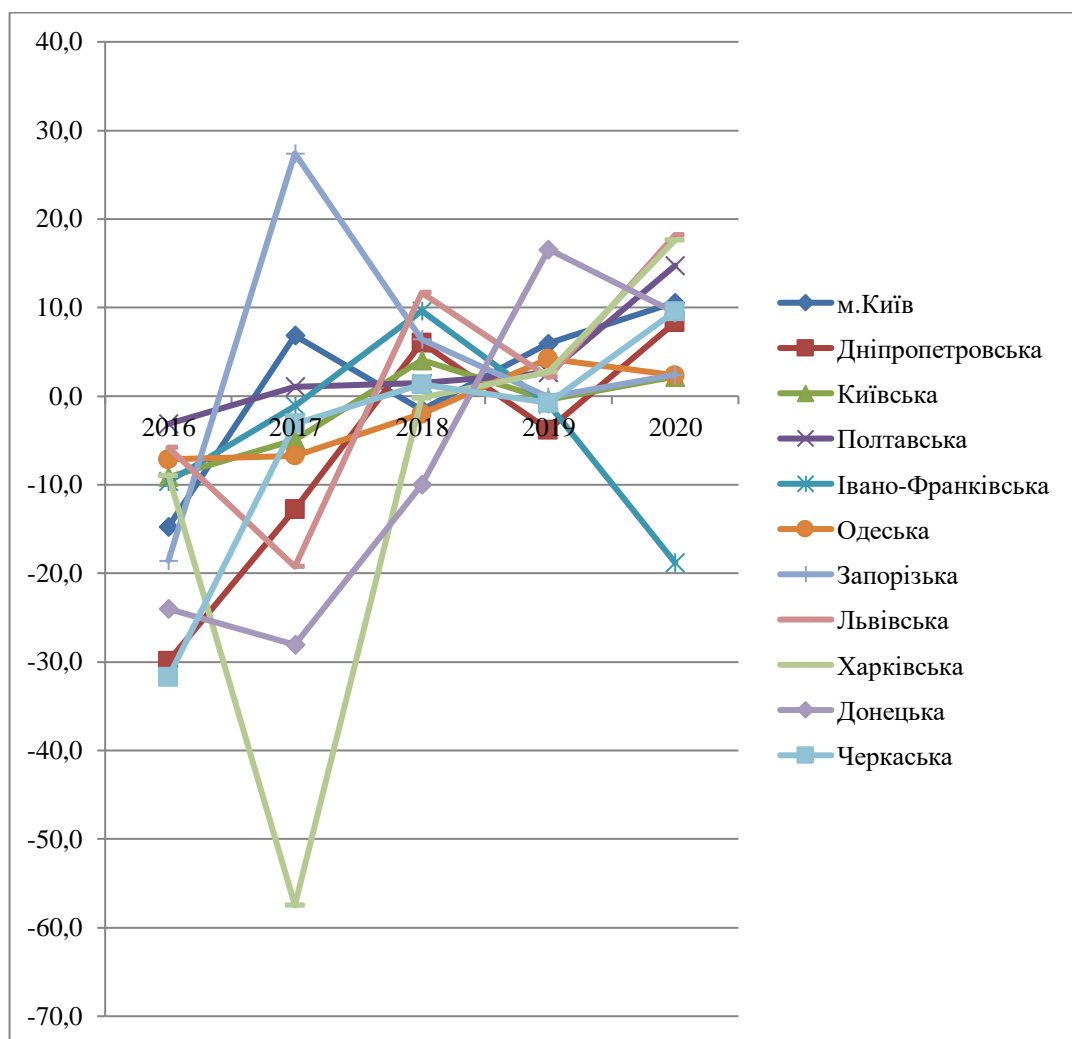

Рисунок 15 – Темпи приросту прямих іноземних інвестицій на одну особу населення за регіонами України – середні значення за 2016-2020рр. %
Джерело: побудовано автором за даними Держкомстату [25]

Як бачимо з рис. 15, у 2016р. темпи приросту ПІ на одну особу за першими 10 ранжованими областями були від'ємні, така ж картина мала місце і по іншим областям України. Єдина область, по якій у 2016р. зріс

обсяг ПІІ на одну особу населення була Херсонська, де це зростання становило 1,8%.

У 2017р. від'ємна динаміка продовжилася, тобто обсяг ПІІ на одну особу в цілому продовжив зменшуватися. Проте 2017р. зросли ПІІ на одну особу у Запорізькій області – на 27%, у м. Київ – на 6,9% та у Полтавській області – на 1,1%.

Крім того у 2017р. було наявне дуже значне збільшення ПІІ на одну особу у Чернігівській області – на 164,8% та помітне зростання у Кіровоградській області.

В цілому всі обчислені темпи приросту наведені у таблиці 1.

Таблиця 1 – Темпи приросту прямих іноземних інвестицій на одну особу населення за регіонами України – середні значення за 2016-2020рр., %

Області	2016	2017	2018	2019	2020	В середньому
м.Київ	-14,7	6,9	-1,5	6,0	10,6	1,4
Дніпропетровська	-29,9	-12,8	6,0	-3,8	8,3	-6,4
Київська	-9,1	-5,0	4,1	-0,4	2,2	-1,6
Полтавська	-3,1	1,1	1,5	2,7	14,7	3,4
Івано-Франківська	-9,6	-1,1	9,6	-0,9	-18,8	-4,2
Одеська	-7,1	-6,7	-2,0	4,2	2,3	-1,9
Запорізька	-18,6	27,4	6,4	-0,1	2,4	3,5
Львівська	-5,8	-19,3	11,7	2,2	18,2	1,4
Харківська	-8,9	-57,5	-0,2	2,7	17,6	-9,3
Донецька	-24,0	-28,1	-10,0	16,6	9,4	-7,2
Черкаська	-31,7	-3,1	1,3	-0,8	9,6	-4,9
Чернігівська	-6,8	164,8	80,2	2,8	3,1	48,8
Закарпатська	-6,8	1,7	2,6	5,7	5,3	1,7
Волинська	-8,9	-0,3	2,3	2,4	19,9	3,1
Луганська	-22,7	-1,1	1,2	0,8	3,1	-3,7
Херсонська	1,8	-4,0	9,4	-5,4	20,9	4,5
Миколаївська	-6,6	0,9	-2,8	7,9	39,9	7,9
Житомирська	-13,8	-2,3	5,6	4,1	6,2	0,0
Сумська	-23,7	-3,7	-3,6	2,7	8,7	-3,9
Рівненська	-17,8	-20,1	-15,9	-2,6	3,6	-10,6
Хмельницька	-12,0	-3,9	8,9	18,3	2,1	2,7
Вінницька	-15,4	-3,5	11,4	12,9	7,5	2,6
Кіровоградська	-25,1	13,1	19,9	0,0	9,0	3,4
Чернівецька	-14,0	-3,2	-25,4	7,2	16,6	-3,7
Тернопільська	-11,5	-1,5	-6,2	125,3	-50,4	11,1

Джерело: побудовано автором за даними Держкомстату [25]

Як бачимо з таблиці 1., стосовно м. Київ, яке займає першу позицію по обсягу ПІІ на одну особу, їх обсяг продовжив збільшуватися, в середньому зростання становило 1,4% на рік. Інша динаміка наявна по Дніпропетровській області, яка займає друге місце у побудованому рейтингу. Рівень ПІІ на одну особу поступово знижується, і хоча у 2020р. було наявне зростання на 8,2%, в цілому за 5 років щорічно обсяг ПІІ на одну особу падав на 6,4%.

По Київській області коливання ПІІ на одну особу відносно незначне: в 2020р. зростання становило 2,2%, в цілому за 5 років було наявне середнє щорічне зниження на 1,6%. Аналогічна ситуація спостерігається і у Одеській області: в 2020р. зростання становило 2,3%, в цілому за 5 років було наявне середнє щорічне зниження на 1,9%.

У Полтавській області, яка посідає 5-ту позицію за рейтингом, обсяг ПІІ на одну особу продовжував зростати в середньому на 3,4% за рік. Аналогічно у Запорізькій області, яка посідає 8-ту позицію за рейтингом, обсяг ПІІ на одну особу продовжував зростати в середньому на 3,5% за рік.

Крім обсягу ПІІ на одну особу за областями, розглянемо показник загального обсягу ПІІ, що отримували області України протягом 2015-2020рр. (додаток Д).

На рис. 16. наведено перші десять областей рейтингу по обсягу прямих іноземних інвестицій за регіонами України – середні значення за 2016-2020рр. та для порівняння за 2020р. окремо.

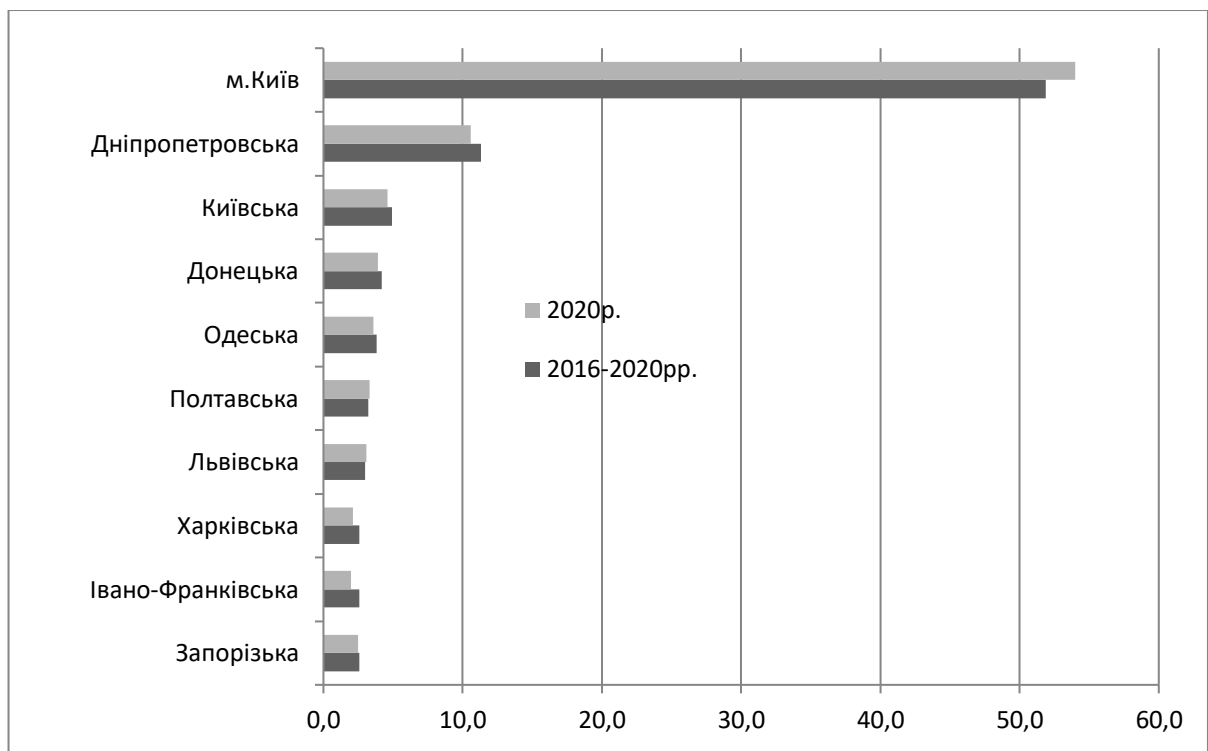

Рисунок 16 – Перші десять областей рейтингу по обсягу прямих іноземних інвестицій за регіонами України – середні значення за 2016-2020рр. %
Джерело: побудовано автором за даними Держкомстату [25]

Як бачимо з рис. 16, м. Київ лідирує і по цьому показнику отримання іноземних інвестицій, при чому з часом їх обсяг тільки збільшується (показник 2020р. перевищує середні за 2015-2020рр.).

Другу позицію, так само, як і в попередньому рейтингу займає Дніпропетровська область, проте обсяг ПІІ, що вона отримує, поступово зменшується.

На рис. 17. наведено повний рейтинг по обсягу прямих іноземних інвестицій за регіонами України за виключення м. Київ – для більшої наочності представлених даних.

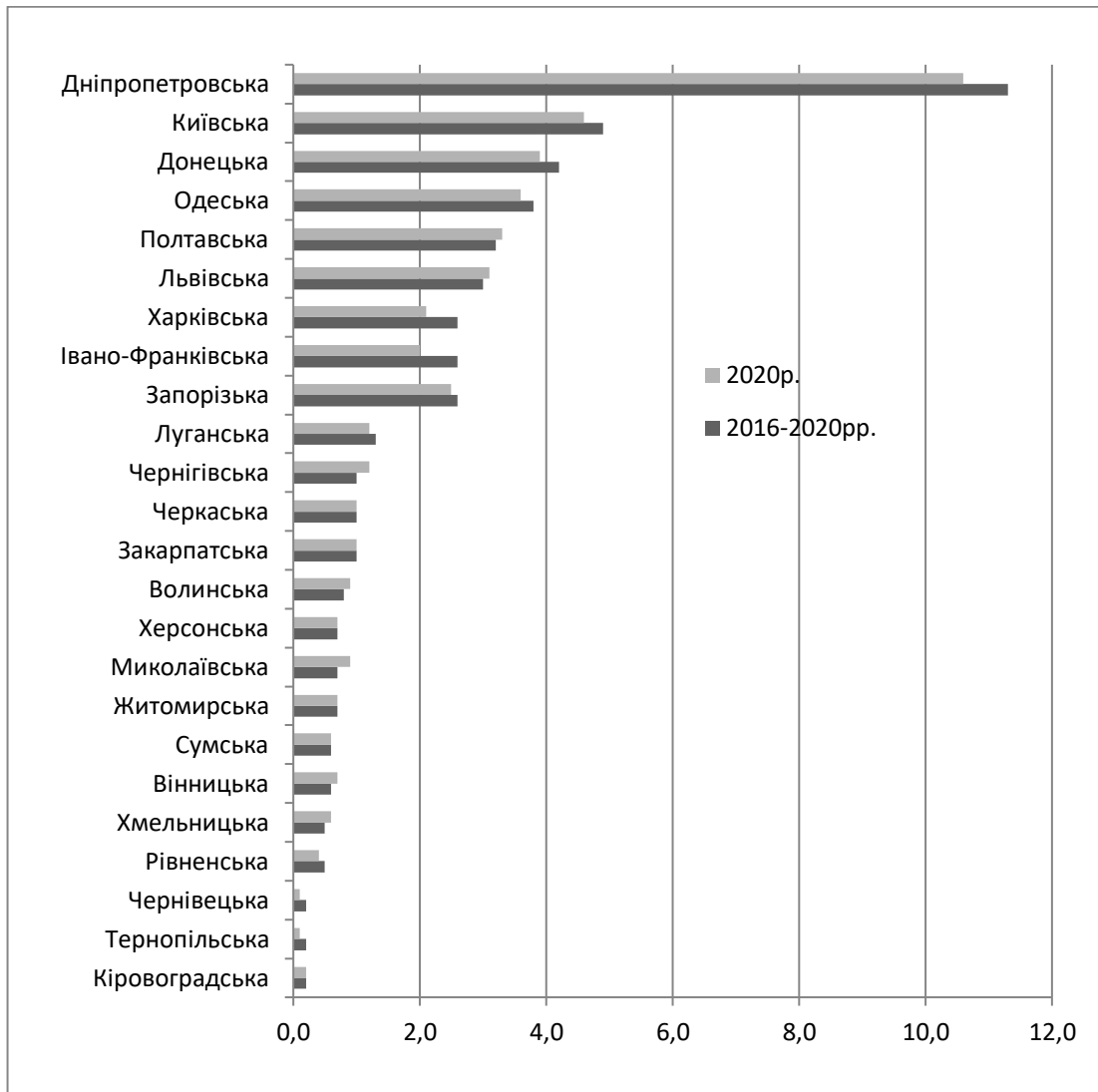

Рисунок 17 – Повний рейтинг по обсягу прямих іноземних інвестицій за регіонами України – середні значення за 2016-2020рр. %

Джерело: побудовано автором за даними Держкомстату [25]

Як бачимо з рис. 17, Київська, Донецька та Одеська області протягом досліджуваних 2015-2020рр. мають негативну динаміку за обсягами ПІІ, що надходять до області: по ним обсяг ПІІ за 2020р. менше ніж середні значення за п'ять років.

Збільшення обсягів ПІІ наявне по Полтавській та Львівській областях, а також по Чернігівській, Волинській, Миколаївській, Вінницькій та Хмельницькій. Крім Дніпропетровської області, найбільшого зниження обсяги ПІІ зазнали у Харківській та Івано-Франківській областях.

Щоб з'ясувати перелік основних інвесторів України, проведемо аналіз динаміки прямого іноземного інвестування за країнами надходження інвестиційних коштів – додаток Е.

На рис. 2.8. наведено Динаміка структури прямих іноземних інвестицій в Україну за регіонами світу – середні значення за 2016-2020рр.

Як бачимо з рис. 18, більше 50% іноземних інвестицій Україна отримує з країн Європи і їх частка продовжує збільшуватися. Якщо в середньому за 2016-2020рр. вона становила 55,8%, то в 2020р. вже 57,7%.

Другу позицію по інвестуванню економіки України займають країни Азії, їх частка у структурі ПІІ залишається сталою: в середньому за 2016-2020рр. вона становила 33,3%, і в 2020р. також 33,3%.

Участь країн Північної та Південної Америки у інвестування економіки України була незначною і продовжує зменшуватися: в середньому за 2016-2020рр. вона становила 9,2%, в 2020р. впала до 7,4%.

Участь країн Африки та Австралії і Океанії у інвестування економіки України вкрай незначна і становить 0,4% та 0,1% відповідно, ці показники залишаються сталими.

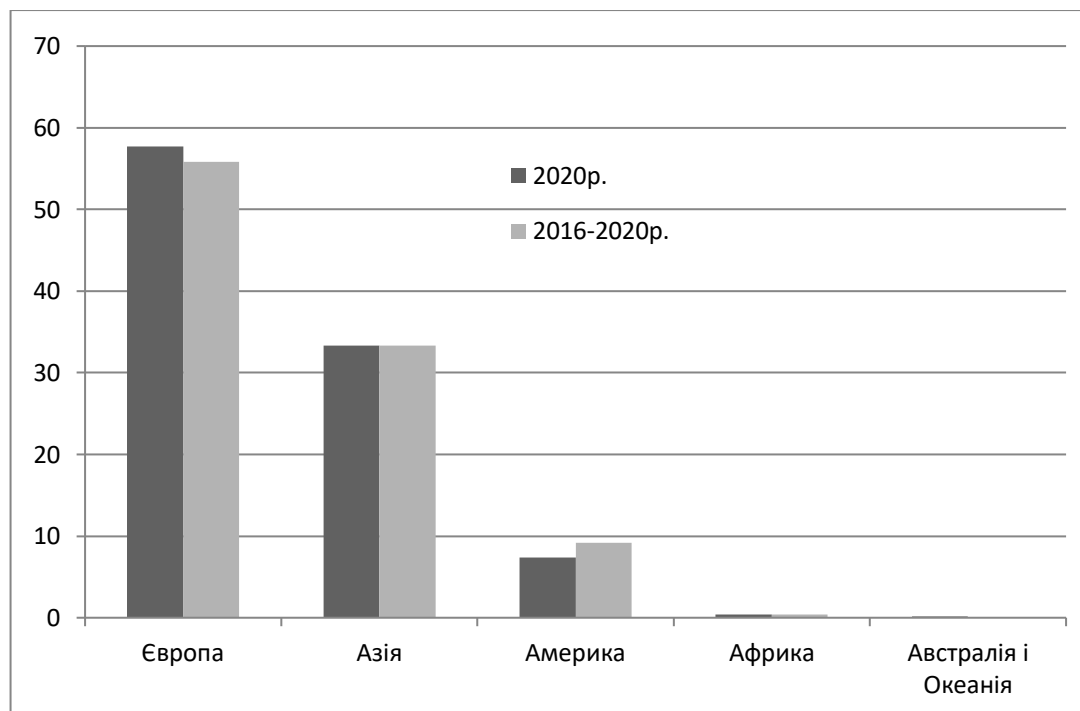

Рисунок 18 – Динаміка структури прямих іноземних інвестицій в Україну за регіонами світу – середні значення за 2016-2020рр. %

Джерело: побудовано автором за даними Держкомстату [25]

На рис. 19. наведені темпи приросту прямих іноземних інвестицій в Україну за регіонами світу.

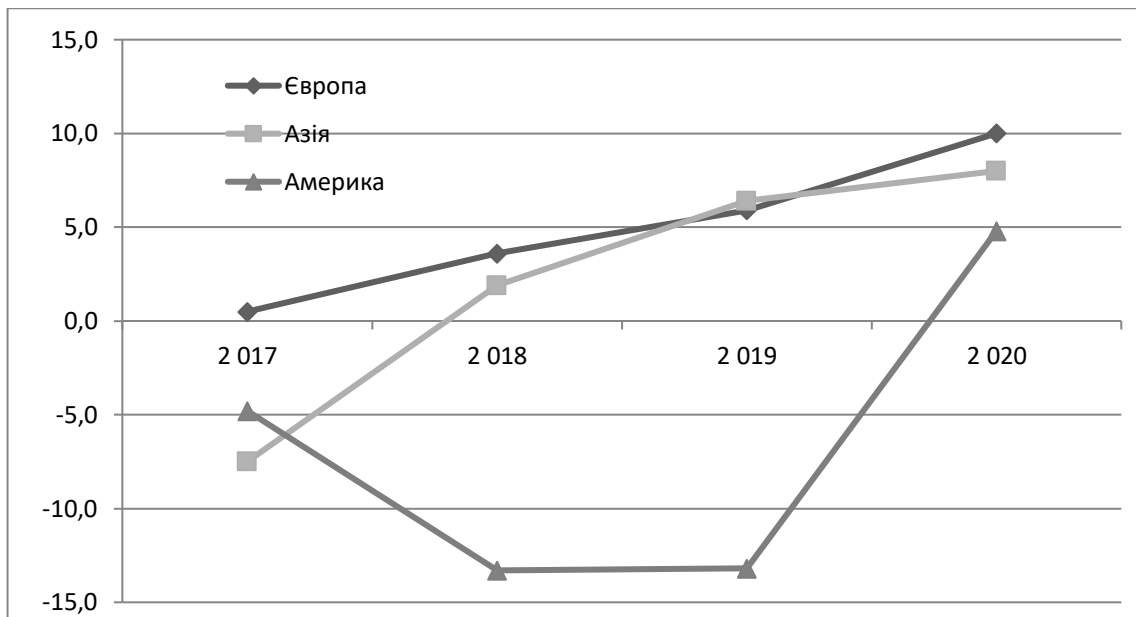

Рисунок 19 – Темпи приросту прямих іноземних інвестицій в Україну за регіонами світу, %

Джерело: побудовано автором за даними Держкомстату [25]

Як бачимо за даними рис. 19, обсяги іноземного інвестування в Україну з країн Європи постійно зростали протягом всього досліджуваного періоду, причому швидкість їх зростання також постійно збільшується. Якщо у 2017р. темпи приросту становили всього 0,5%, наступного року вже 3,6%, у 2019р. темпи приросту ПІІ з країн Європи досягли 5,9%, а у 2020р. вже 10%.

Стосовно ПІІ з країн Азії ситуація дуже схожа з єдиною відмінністю, що станом на 2017р. було наявне зменшення обсягів ПІІ порівняно до попереднього періоду, проте вже у 2018р. тенденція змінилася і вони зросли на 1,9%; в подальшому швидкість зростання тільки підвищувалася. Так, обсяг ПІІ з країн Азії у 2019р. зріс на 6,4%, а в 2020р. вже на 8%.

Стосовно країн Північної та Південної Америки, то протягом майже всього досліджуваного періоду обсяг ПІІ від цих країн постійно зменшувався, єдине невелике зростання на 4,8% біло наявне лише у 2020р.

З'ясуємо, які країни були основними іноземними інвесторами для України. Для цього побудуємо рейтинги за середнім значенням обсягів ПІІ за 2016-2020рр. та за 2020р. у порівнянні.

При цьому будемо досліджувати не натуральні показники, а попередньо обчислимо частку інвестицій кожної країни в загальному обсязі ПІІ, що їх отримувала Україна у відповідному році.

На рис. 20 наведено перші десять країн рейтингу по структурній частці ПІІ в Україну.

Як бачимо з рис. 20, очолюють рейтинг Кіпр та Нідерланди, які в середньому надають 29% та 22% відповідно всіх ПІІ, що їх отримує Україна. Отже, інвестори лише з цих двох країн забезпечують 51% загальних іноземних інвестицій, що їх отримує Україна.

При цьому частка Кіпру залишається майже незмінною у часі – 29,04% в середньому за 2016-2020рр. та 28,94% у 2020р., а частка ПІІ з Нідерландів продовжує зростати: 20,73% в середньому за 2016-2020рр. та 23,18% у 2020р.

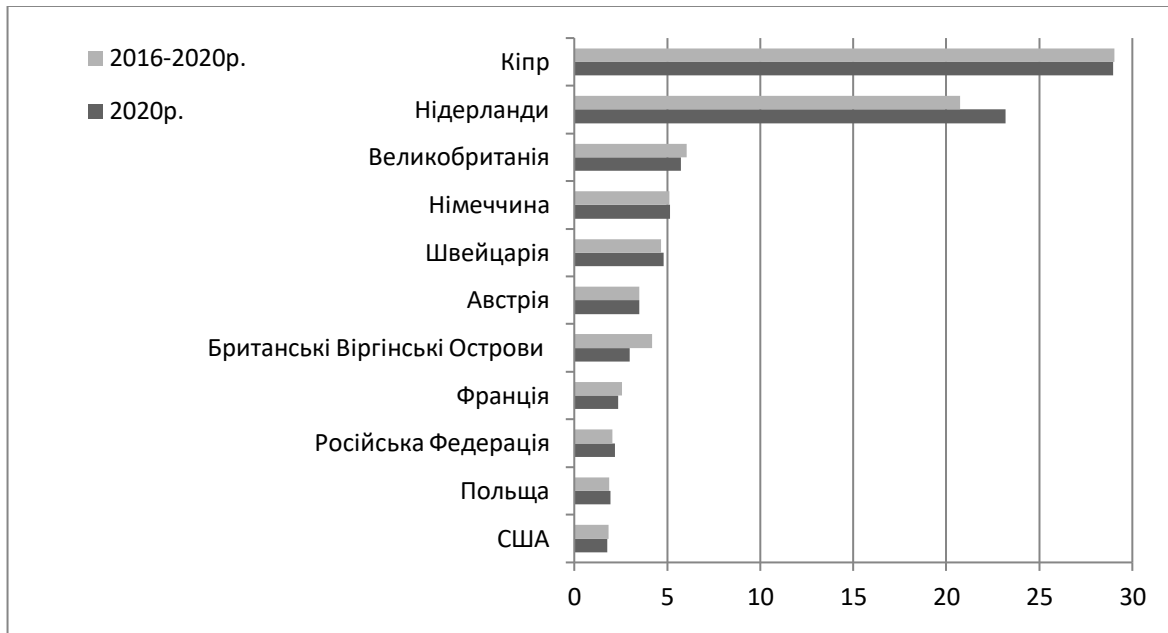

Рисунок 20 – Перші десять країн рейтингу по структурній частці ПІІ в Україну – середні значення за 2016-2020рр., %

Джерело: побудовано автором за даними Держкомстату [25]

Розглянемо більш детально динаміку ПІІ з цих країн – рис. 21 – динаміка ПІІ в Україну з Кіпру та Нідерландів (за даними додатку Ж).

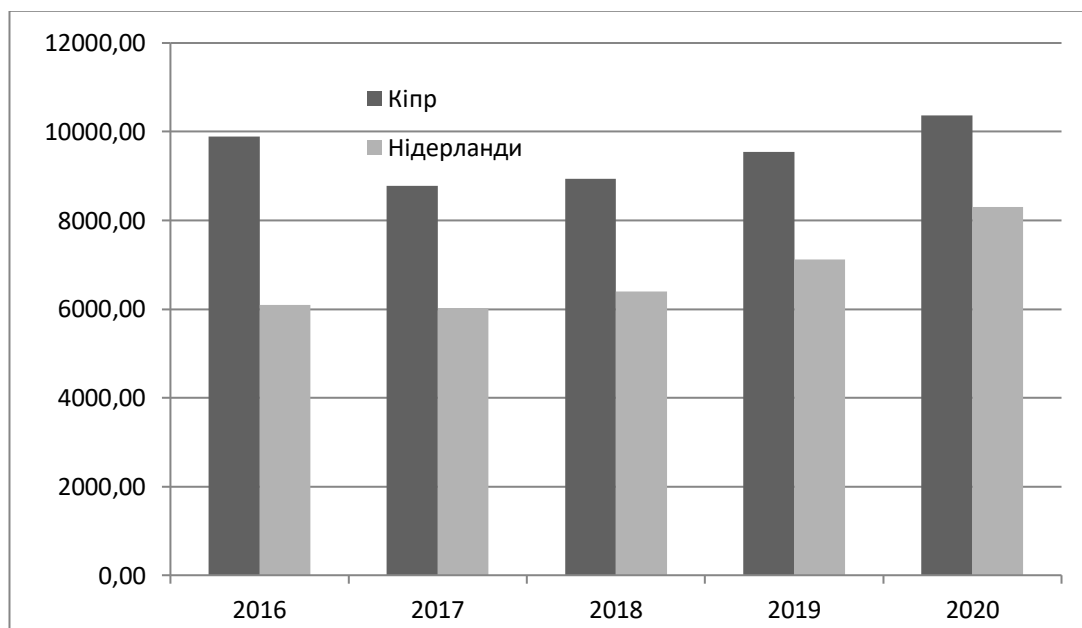

Рисунок 21 – Динаміка ПІІ в Україну з Кіпру та Нідерландів, млн. дол. США

Джерело: побудовано автором за даними Держкомстату [25]

Як бачимо з рис. 21, ПІІ з Нідерландів малий сталий обсяг протягом 2016-2017рр., а потім почали поступово зростати. Іноземні інвестиції з Кіпру зазнали незначного зниження у 2017р., але в подальшому мали зростаючу динаміку.

Темпи приросту динаміки ПІІ в Україну з Кіпру та Нідерландів наведено на рис. 22.

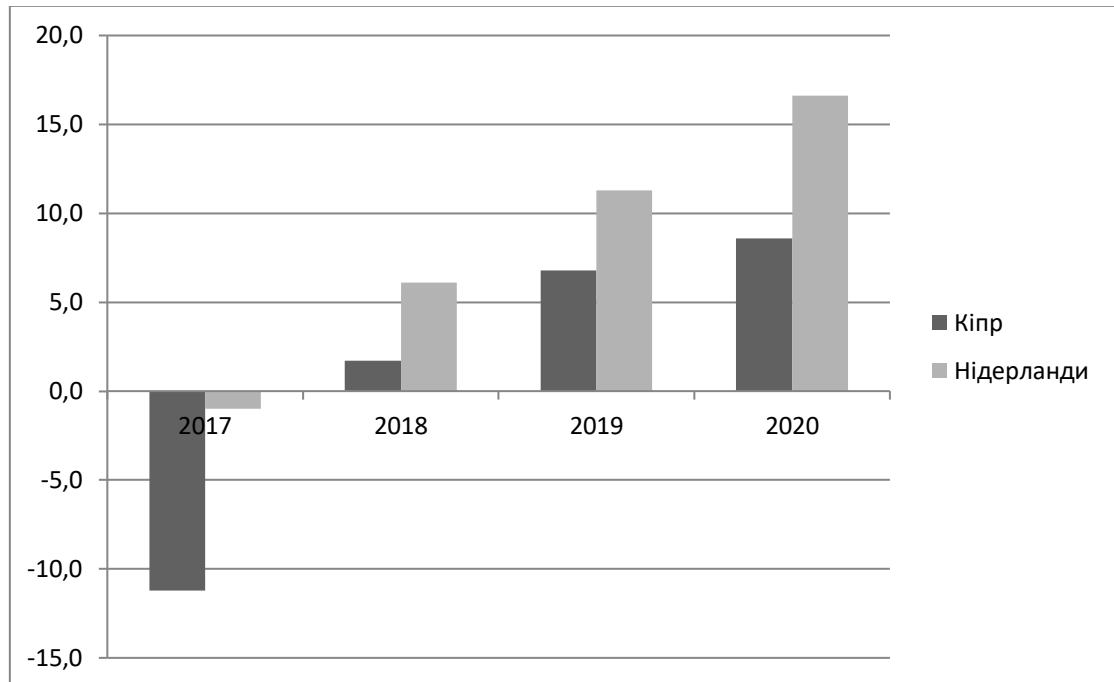

Рисунок 22 – Темпи приросту динаміки ПІІ в Україну з Кіпру та Нідерландів, %.

Джерело: побудовано автором за даними Держкомстату [25]

Як бачимо з рис. 22, обсяг ПІІ з Кіпру та Нідерландів в економіку України не тільки збільшується з часом, зростає і швидкість їх збільшення. Якщо стосовно ПІІ з Нідерландів темпи приросту у 2018р. становили 6,1%, то в 2019р. вже 11,3%, а в 2020р. 16,6%.

Аналогічно темпи приросту ПІІ з Кіпру у 2018р. становили 1,7%, то в 2019р. вже 6,8%, а в 2020р. збільшилися до 8,6%.

Визначившись з основними іноземними інвесторами економіки України, більш детально розглянемо подальшу частину рейтингу (за виключенням Кіпру та Нідерландів) – рис. 23.

Як бачимо з рис. 23, після двох основних інвесторів наступну позицію займає Великобританія, проте вона дуже поступає їм за часткою ПІІ в економіку України (в середньому 6% – порівняно з 22% Нідерландів та 29% Кіпру), і при цьому обсяги інвестицій від Великобританії зменшується за часом (6,03% в середньому и лише 5,75% в 2020р.)

Наступні дві позиції рейтингу займають Німеччина та Швейцарія, частка яких у структурі ПІІ України трохи зростає: 5,15% у 2020р.

порівняно з 5,13% в середньому – для Німеччини та 4,79% у 2020р. порівняно з 4,65% в середньому – для Швейцарія.

Наступну позицію рейтингу посідає Австрія з незмінною часткою ПІ, що дорівнює 3,49%.

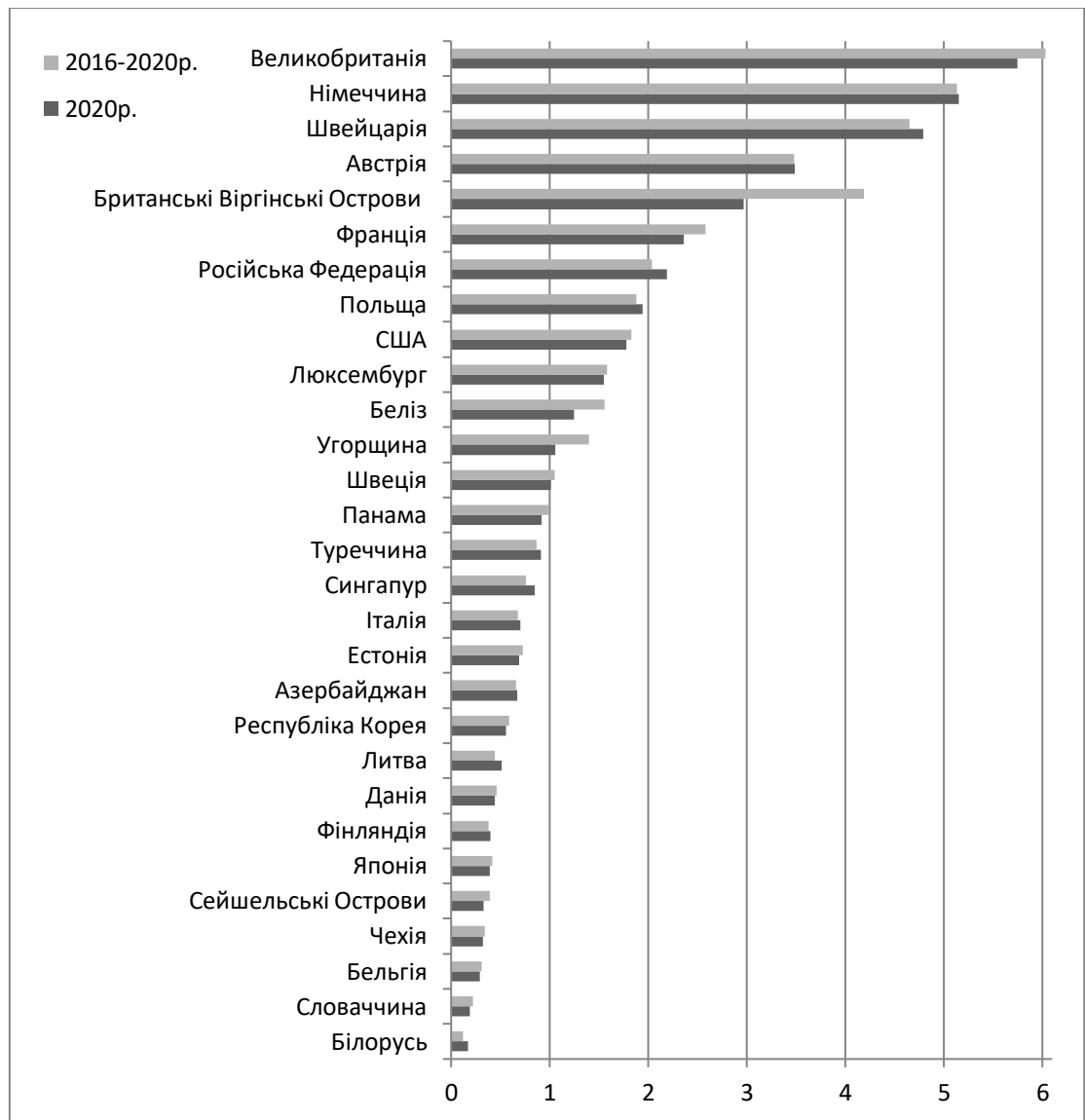

Рисунок 23 – Розширений рейтинг країн по структурній частці ПІ в Україну – середні значення за 2016-2020рр., %

Джерело: побудовано автором за даними Держкомстату [25]

Обсяг ПІ в Україну від Віргінських островів значно впав: від 4,19% до 2,97%. Як і обсяг ПІ від Франції – від 2,58% до 2,36. Частка ПІ від інших країн становить менше 2% у загальній структурі іноземних інвестицій, що їх отримує Українська економіка. Вісім докладно розглянутих країн забезпечують більше 75% від всіх іноземних інвестицій.

На завершення дослідження динаміки іноземного інвестування в економіку України проведемо аналіз динаміки прямого іноземного інвестування за галузями використання інвестицій – додаток Е.

На рис. 24 наведена динаміка прямого іноземного інвестування за галузями використання інвестицій за 2016-2020рр.

Як бачимо за рис. 24, найбільше всього іноземних інвестицій потрапляє до галузі промисловості. За досліджуваний період промисловість України отримувала від 9 893,6 млн. дол. США до 11 595,9 млн. дол. США, причому обсяг ПІІ в промисловість України постійно зростає. Середньорічне зростання обсягів ПІІ в промисловість України становить 4,2%.

На рис. 25 наведено рейтинг галузей використання інвестицій за частками обсягу прямого іноземного інвестування. За ним можна побачити, що промисловість в цілому отримує більше третини всіх ПІІ, що потрапляють в Україну. В середньому за 2016-2020рр. частка ПІІ, що надходять в галузь промисловості склала 32,1% від усіх ПІІ в Україні, а за 2020р. цей показник становив 32,4%.

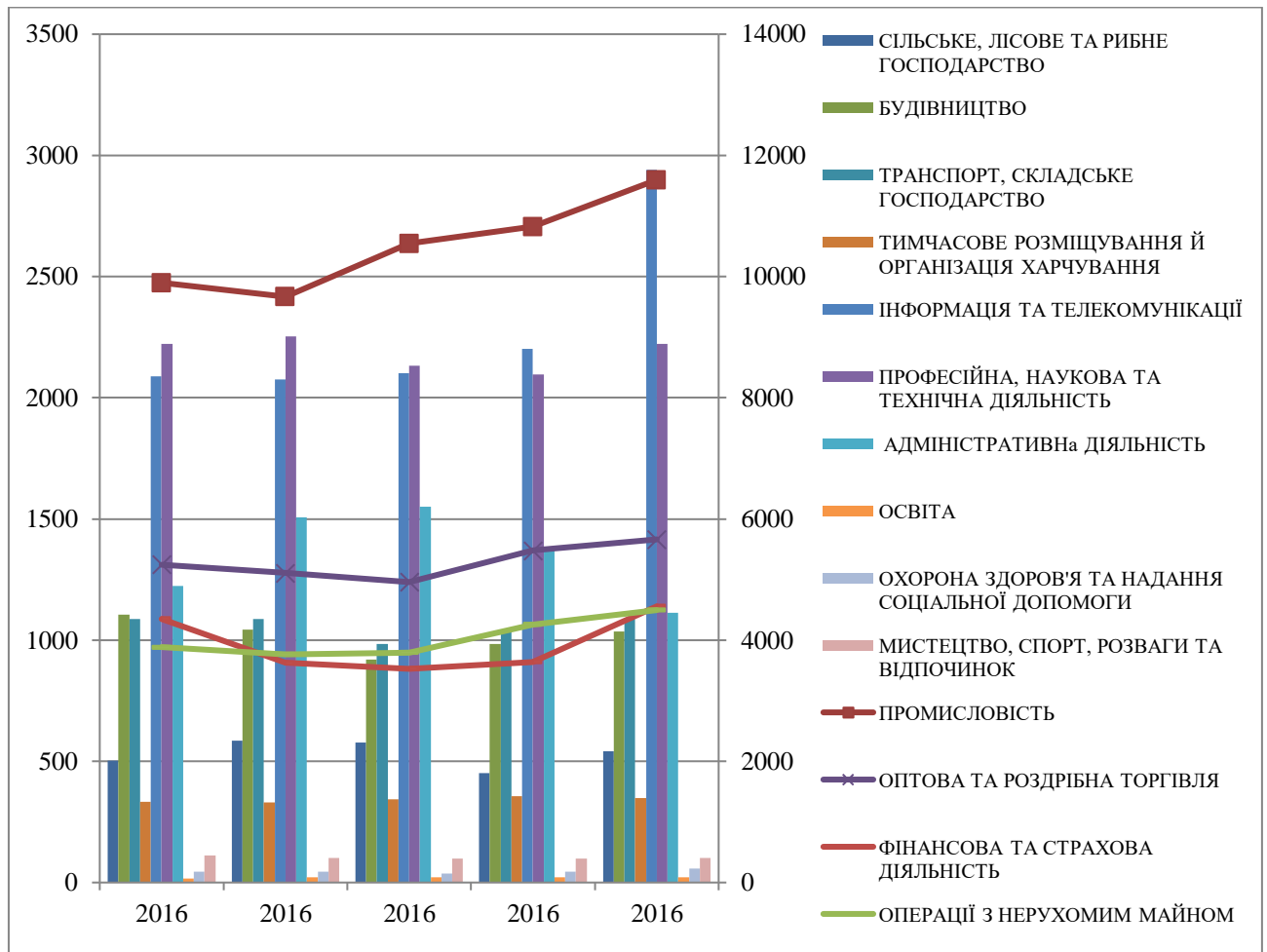

Рисунок 24 – Динаміка прямого іноземного інвестування за галузями використання інвестицій за 2016-2020рр., %

Джерело: побудовано автором за даними Держкомстату [25]

При чому, якщо розглядати складові промислової галузі, то 24% ПІІ надходить саме у переробну промисловість.

На другому місці серед галузей отримувачів інвестицій знаходиться галузь оптової та роздрібної торгівлі, яка протягом досліджуваного періоду отримувала від 5 247,4 млн. дол. США до 5 662,5 млн. дол. США щорічно. Проте цей обсяг є достатньо сталим і майже не змінюється з часом. Середньорічне зростання обсягів ПІІ в торгівлю України становило 2,1%.

Стосовно частки у структурі використання ПІІ, то галузь торгівлі в середньому за 2016-2020рр. мала 16,2% від загальних ПІІ, в 2020р. це значення скоротилося до 15,8%.

Наступну позицію в рейтингу галузей використання ПІІ займає фінансова та страхова діяльність, яка щорічно отримувала 12% від загального обсягу іноземних інвестицій в Україні. Фактична зміна склала від 4 350,1 млн. дол. США у 2016р. до 4 557,6 млн. дол. США у 2020р. Середні темпи приросту показника становив 2,3% щорічно.

Всі щорічні темпи приросту по показникам використання ПІІ по галузям наведено у таблиці 2.

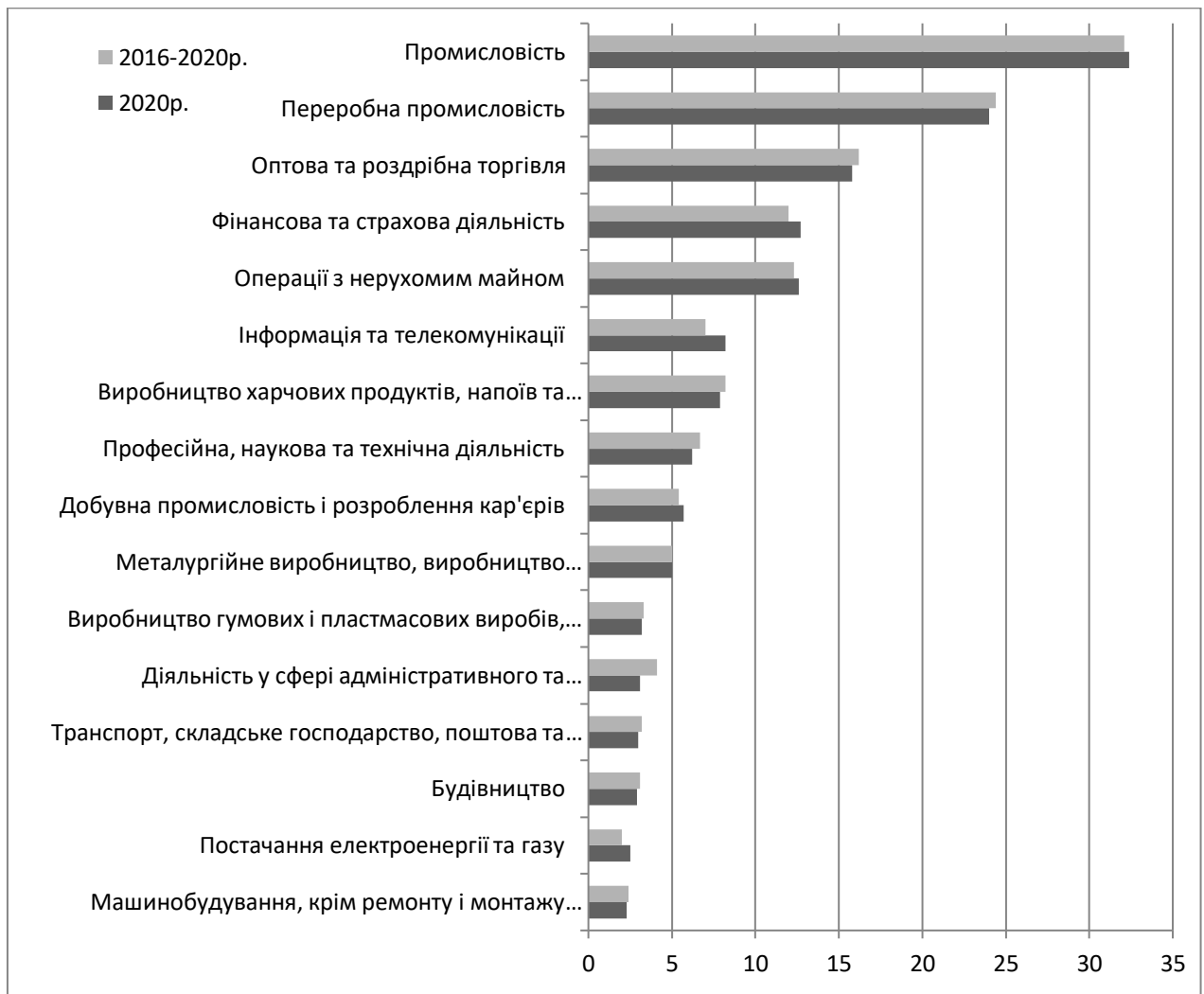

Рисунок 25 – Рейтинг галузей використання інвестицій за частками обсягу прямого іноземного інвестування за 2016-2020рр., %

Джерело: побудовано автором за даними Держкомстату [25]

На четвертому місці серед галузей отримувачів інвестицій знаходиться галузь операцій з нерухомим майном, яка протягом досліджуваного періоду отримувала ПІІ від 3882,1 млн. дол. США до 4495,7 млн. дол. США щорічно. Середньорічне зростання обсягів ПІІ в галузь операцій з нерухомим майном України становило 3,9%.

Таблиця 2 – Темпи приросту прямого іноземного інвестування за галузями використання інвестицій за 2016-2020рр. за 2016-2020рр. %

Галузь	2016	2016	2016	2016	Середні
Сільське, лісове та рибне господарство	16,7	-1,3	-21,9	20,0	3,4
Промисловість	-2,3	9,1	2,7	7,1	4,2
Будівництво	-5,5	-11,9	7,0	5,4	-1,3
Оптова та роздрібна торгівля	-2,7	-2,9	10,5	3,3	2,1
Транспорт, складське господарство	-0,2	-9,3	5,9	4,4	0,2
Тимчасове розміщування й організація харчування	-0,8	4,0	3,6	-1,7	1,3
Інформація та телекомунікації	-0,7	1,2	4,8	33,6	9,7
Фінансова та страхова діяльність	-16,6	-2,8	3,3	25,2	2,3
Операції з нерухомим майном	-3,0	0,8	12,2	5,6	3,9
Професійна, наукова та технічна діяльність	1,4	-5,4	-1,6	6,0	0,1
Адміністративна діяльність	23,3	2,9	-11,2	-19,2	-1,1
Освіта	36,3	-2,8	4,7	1,4	9,9
Охорона здоров'я та надання соціальної допомоги	1,1	-17,8	18,9	30,3	8,1
Мистецтво, спорт, розваги та відпочинок	-10,5	-1,9	1,0	0,3	-2,8
Добувна промисловість і розроблення кар'єрів	-18,6	13,9	0,9	16,2	3,1
Переробна промисловість	-0,1	6,3	4,2	3,3	3,4
Виробництво харчових продуктів, напоїв та тютюнових виробів	4,6	9,0	3,7	-0,5	4,2
Текстильне виробництво, виробництво одягу, шкіри, виробів зі шкіри та інших матеріалів	-3,5	4,3	-2,9	-7,3	-2,4
Виготовлення виробів з деревини, виробництво паперу та поліграфічна діяльність	10,9	20,5	4,6	8,6	11,2
Виробництво коксу та продуктів нафтоперероблення	-6,5	0,9	46,2	12,6	13,3
Виробництво хімічних речовин і хімічної продукції	-4,9	7,8	-6,1	1,9	-0,3
Виробництво основних фармацевтичних продуктів і фармацевтичних препаратів	-14,7	-9,3	2,8	57,2	9,0
Виробництво гумових і пластмасових виробів, іншої неметалевої мінеральної продукції	-10,4	5,9	10,1	1,7	1,8
Металургійне виробництво, виробництво готових металевих виробів	1,8	4,9	1,5	8,5	4,2
Машинобудування, крім ремонту і монтажу машин і устаткування	-1,4	1,3	1,7	1,5	0,8
Виробництво меблів, іншої продукції; ремонт і монтаж машин і устаткування	-4,0	-14,3	14,1	3,0	-0,3
Постачання електроенергії, газу, пари та кондиційованого повітря	27,1	35,7	-9,5	31,7	21,3
Водопостачання; каналізація, поводження з відходами	19,6	-14,0	-2,6	0,2	0,8

Джерело: побудовано автором за даними Держкомстату [25]

Стосовно частки у структурі використання ПІІ, то галузь операцій з нерухомим майном в середньому за 2016-2020рр. мала 12,3% від загальних ПІІ, в 2020р. це значення скоротилося до 12,6%.

На п'ятому місці серед галузей отримувачів інвестицій знаходиться галузь інформації та телекомунікації, яка протягом досліджуваного періоду отримувала ПІІ від 2089,4 млн. дол. США до 2939,6 млн. дол. США щорічно. Середньорічне зростання обсягів ПІІ в галузь інформації та телекомунікації України становило 9,7%. Це найвищий показник темпів зростання обсягів надходження ПІІ серед усіх галузей України.

Стосовно частки у структурі використання ПІІ, то галузь інформації та телекомунікації в середньому за 2016-2020рр. мала 7,0% від загальних ПІІ, в 2020р. це значення скоротилося до 8,2%. Отже, зважаючи на досліджену динаміку в майбутньому можна очікувати ще більшого зростання частки галузі інформації та телекомунікації у використанні ПІІ.

Отже було досліджено основні напрямки надходження ПІІ в Україну, з'ясовано основні регіони та країни реципієнти, після чого було виконано аналіз динаміки використання ПІІ в Україні за областями та галузями народного господарства.

На рис. 26 наведена щоквартальна динаміка ПІІ в Україну за 2012-2021рр. – за даними дод. Б.

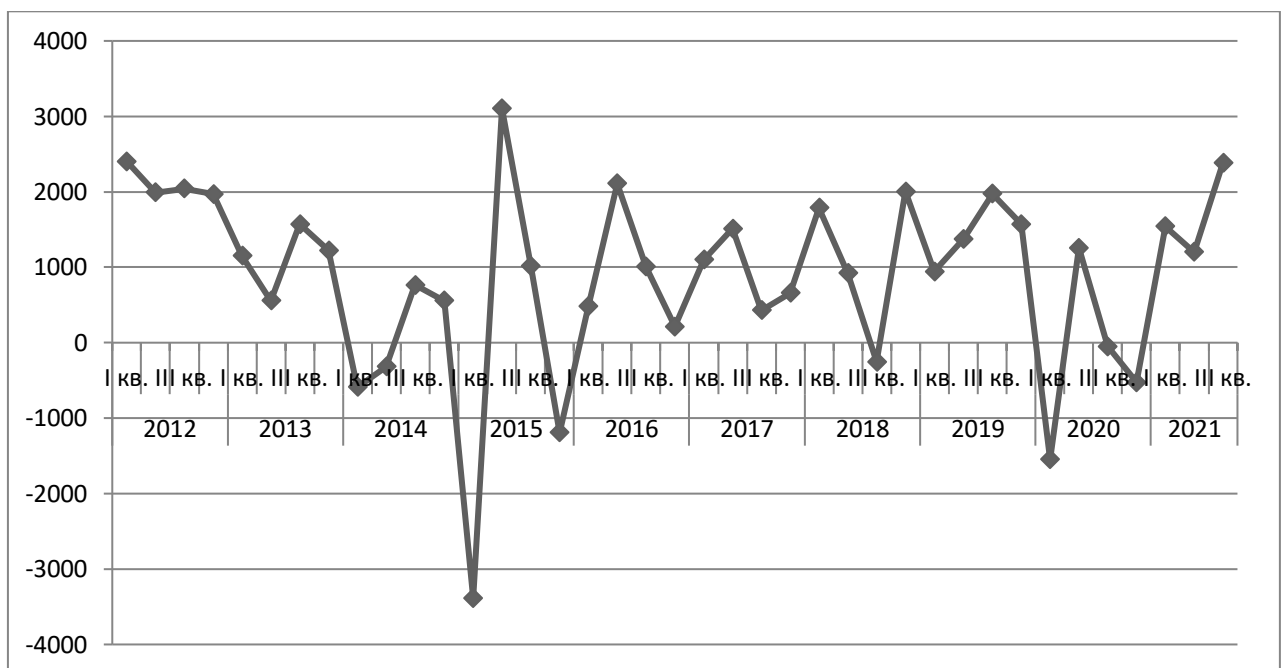

Рисунок 26 – Щоквартальна динаміка ПІІ в Україну, млн. дол. США.
Джерело: побудовано автором за даними Мінфіну [51]

Динаміка ПІІ є основним показником аналізу іноземного інвестування в певну країну. Як бачимо з рис 26, динаміка ПІІ в Україну є дуже нестабільною.

Для підтвердження цього висновку обчислимо темпи її приросту та відобразимо графічно – рис. 27.

Як бачимо з рис. 27, саме значне збільшення і зменшення порівняно з попереднім періодом відбувалося майже в 100 разів (1000%). Найбільше зменшувалися ПІІ протягом 2014-2015рр., у 2018р. та було наявне тривале

зниження протягом 2020р. Найбільше зростання ПІІ у економіку України відбувалося у 2016р., та у 4-му кварталі 2020р.

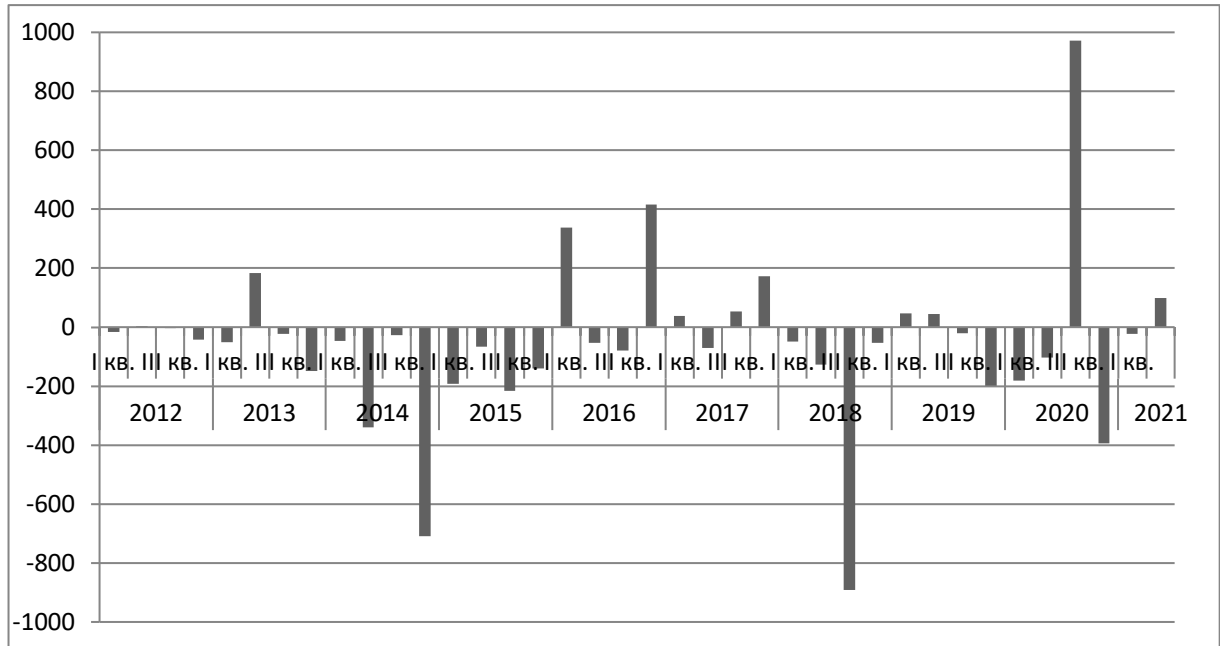

Рисунок 27 – Темпи приросту ПІІ в Україну, млн. дол. США.
Джерело: побудовано автором за даними Мінфіну[51]

Виконаємо прогнозування динаміки ПІІ із використанням вбудованих засобів Excel та за допомогою побудови авто регресійних одно та багатофакторних моделей. На рис. 28 наведені логарифмічна та поліноміальна прогнознi моделі для динаміки ПІІ в Україну.

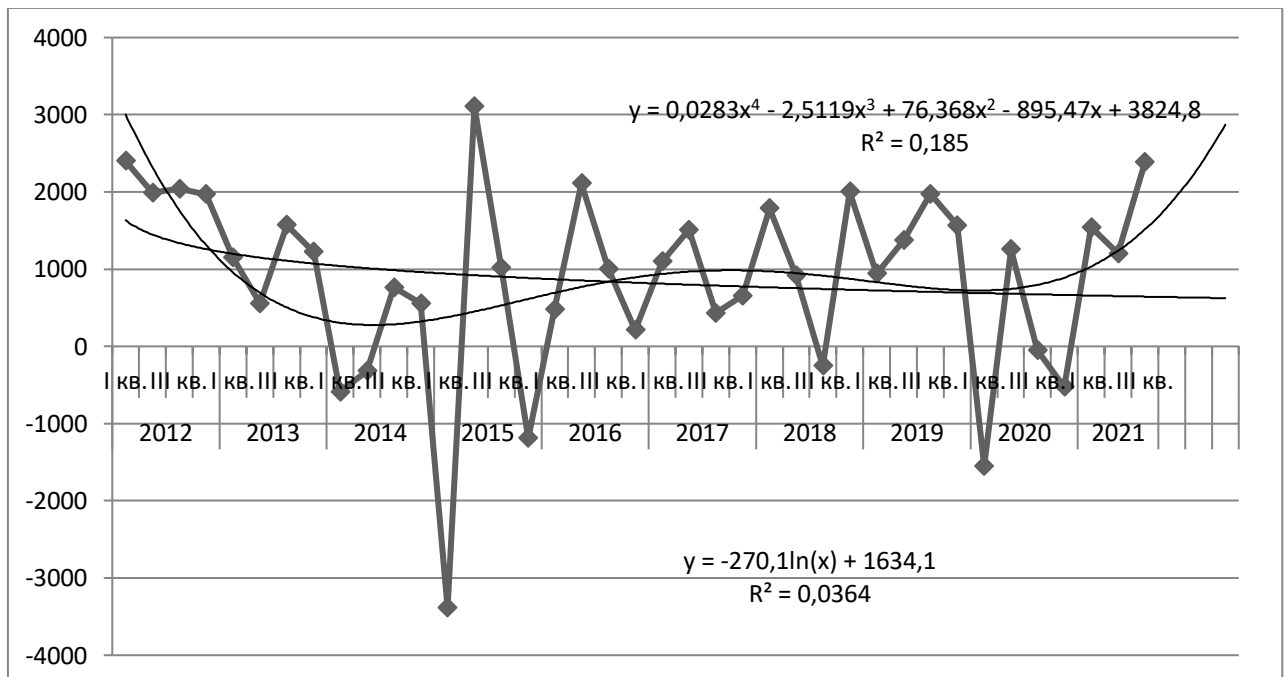

Рисунок 28 – Логарифмічна та поліноміальна прогнознi моделі для динаміки ПІІ в Україну, млн. дол. США
Джерело: побудовано автором за даними Мінфіну[51]

Як бачимо з рис. 28, обидві отримані моделі мають дуже низький рівень достовірності (3,6% та 18,5%), отже, вони не можуть бути використані для практичного прогнозування обсягів ІПП в Україні.

В подальшому застосуємо методику авторегресійного прогнозування, побудуємо просту авторегресійну модель та модель мультиплікативної багатофакторної авторегресії. Параметри отриманих моделей та відповідні точності апроксимації наведено у табл. 3.

Таблиця 3 – Прогнозні моделі для обсягів ІПП в Україні

№	Назва моделі	Вигляд моделі	Точність, %
1.	Логарифмічна	$y = -270,1\ln(x) + 1634,1$	3,6
2.	Поліноміальна	$y = 0,0283x^4 - 2,5119x^3 + 76,368x^2 - 895,47x + 3824,8$	18,5
3.	Проста авторегресія	$Y^* = 523,19 + 0,324Y(i-1)$	70,1
4.	Мультиплікативна багатофакторна авторегресія	$Y^* = \sqrt[3]{(523,19 + 0,324Y_{i-1})(950,93 - 0,198Y_{i-2})(946,59 - 0,139Y_{i-3})}$	77,6

Джерело: побудовано автором за даними Мінфіну[51]

На рис. 29 наведена багатофакторна мультиплікативна регресійна прогнозна модель для динаміки ІПП в Україні.

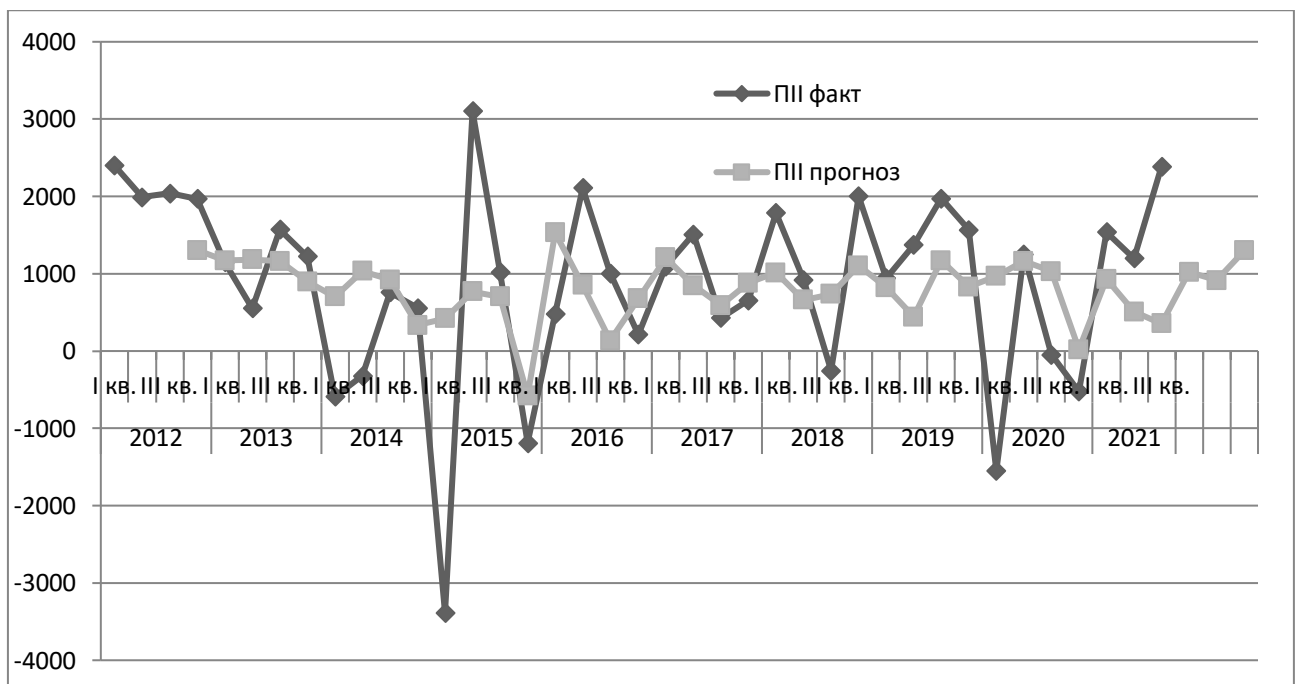

Рисунок 29 – Багатофакторна мультиплікативна регресійна прогнозна модель для динаміки ІПП в Україні, млн. дол. США.

Джерело: побудовано автором за даними Мінфіну [51]

Як бачимо з рис. 29 та таблиці 3, обидві отримані авторегресійні моделі мають достатній рівень достовірності (70,1% та 77,6%), отже, вони не можуть бути використані для практичного прогнозування обсягів ІПП в Україну.

Кращою з запропонованих моделей є багатофакторна мультиплікативна регресійна прогнозна модель, представлена на рис 2.20, за допомогою було отримано прогноз ІПП в Україну на перші 3 квартали 2022р.

Отже, головними проблемами у залученні іноземних інвестицій в Україну на сьогодні є: політична та законодавча нестабільність, відсутність надійних гарантій захисту від змін українського законодавства, податковий та адміністративний тиск, високий рівень корумпованості та бюрократизму, складність реєстраційних, ліцензійних і митних процедур.

Пріоритетними шляхами вирішення проблем іноземного інвестування мають бути: покращення інвестиційного клімату шляхом удосконалення загального (податкового, земельного, корпоративного, митного) та спеціального законодавства; запровадження економічного механізму страхування ризиків іноземного інвестування; надати урядові гарантії інвесторам і закріпити їх на законодавчому рівні.

Проте з урахуванням воєнного стану з 24 лютого необхідні подальші дослідження, зважаючи на поточну ситуацію та її соціальні та економічні наслідки.

ВИСНОВКИ ТА РЕКОМЕНДАЦІЇ

Іноземні інвестиції є необхідною складовою ефективного функціонування економічної системи країни і сприяють збільшенню обсягів виробництва, покращують рівень життя населення, не створюють державних боргових зобов'язань, що є запорукою забезпечення економічної безпеки.

Одним із важливих чинників ефективного регулювання інвестиційної діяльності, зокрема, іноземного інвестування, є розробка шляхів покращання інвестиційного клімату та напрямів підвищення активності інвестиційного процесу в Україні. Складові поняття іноземні інвестиції розширюється по мірі появи нових напрямів та способів вкладення коштів.

Прямі іноземні інвестиції, як правило, це найбільш ефективна форма капіталовкладень для країн, що знаходяться у стані розвитку, оскільки саме вона дозволяє реалізовувати великі проекти. Також за рахунок саме ПІІ в країну надходять нові технології, нові практики корпоративного управління.

Вибору напрямів залучення ПІІ притаманна інноваційна спрямованість, найбільша увага приділяється іноземним інвестиціям у сектори економіки, які здатні:

- 1) надати значний імпульс економічному зростанню;
- 2) оптимізувати структуру економіки та сукупних витрат;
- 3) створити нові конкурентоспроможні продукти.

Для дослідження залежності національних господарств від міжнародних потоків капіталів використовують два підходи – для слаборозвинутих і розвинутих країн. У першому випадку визначається кількісна залежність між ввозом капіталів і темпами зростання економіки, у другому – потреба економічно розвинутих країн у вивозі капіталу і його впливі на подальше зростання.

Проведене дослідження особливостей іноземного інвестування дозволило з'ясувати, що іноземні інвестиції мають як позитивні, так і негативні фактори впливу на країни, з яких вони залучаються, та які їх отримують.

Країни-інвестори одержують вищий середній прибуток від інвестицій, оскільки мають можливість вкладати кошти у більш прибуткові галузі за кордоном, або за рахунок використання більш дешевої робочої сили. Також країни-інвестори експортують засоби праці, але одночасно вивозять отриманий прибуток.

Іноземні інвестиції і міграція робочої сили є складовими процесу переміщення трудових ресурсів та коштів. Міграція робочої сили зумовлена рівнем заробітної плати, на який впливають економічний розвиток країни, її соціальні умови, історичні і національні особливості.

Країна-експортер капіталу сприяє підвищенню рівня міграції робочої сили із своєї країни і створює нові робочі місця в країні-імпортері.

Іноземні інвестиції стають поштовхом для пришвидшення економічного розвитку країни-імпортера, сприяють збільшенню виробничих можливостей країни та поліпшуючи її соціальну ситуацію.

Для практичного залучення іноземних інвестицій важливий вплив чинить інвестиційна привабливість країни в цілому та її окремих регіонів тощо.

Якщо чиста міжнародна інвестиційна позиція країни позитивна, то країна є чистим кредитором по відношенню до решти світу, а якщо вона негативна, чистим боржником. Україна більше залучає інвестицій, ніж сама інвестує в інші економіки.

В цілому на державному рівні ці фактори поділяються на три великі групи:

- економічної привабливості;
- політичної привабливості;
- можливості спрощення ведення бізнесу.

Серед економічних факторів першочергове значення мають кваліфікація робочої сили, її достатність, рівень конкуренції на місцевому ринку праці, і, як наслідок, – вартість праці. Також важлива наявність інших ресурсів та розмір ринку.

Серед політичних факторів ключове значення відіграє макроекономічна стабільність в цілому та національної валюти окремо, а також державна інвестиційна політика та фактори стимулювання інвестицій.

Стосовно можливостей спрощення ведення бізнесу переважну роль відіграє доступність економічної, статистичної та інших видів інформації. Також мають значення імідж країни та загальний стан політично-соціального середовища.

На регіональному рівні розглядаються аналогічні показники, але, крім політичних та нормативних – у розрізі певного регіону та його особливостей.

Іноземні інвестиції складають доволі незначну часту серед загальних інвестицій в Україні. стосовно їх динаміки – було наявне незначне зростання до 2011р., після чого до 2013р. їх обсяг спадав, а починаючи з 2014р. почалося стрімке зростання, що продовжилося до 2016р. включно.

Протягом 2016-2017рр.обсяг іноземних інвестицій в Україні швидко зменшувався. Після зростання у 2019рр., обсяги іноземного інвестування продовжили своє падіння.

При цьому, якщо порівнювати цю динаміку зі станом інвестиційної діяльності в цілому, то можна побачити, що загальні обсяги інвестицій в Україні мали лише два періоди падіння: у 2014р. та у 2019р., у всіх інших періодах біло наявне зростання обсягів фінансування інвестиційної діяльності в Україні. Отже, ситуація з іноземним інвестування є достатньо проблематичною.

Частка іноземних інвестицій в Україні вкрай мала, вона не перевищувала 3% від загального обсягу інвестицій протягом останніх 11

років. При тому, що в розвинених країнах цей показник може перевищувати 30% і навіть наближатися до 50%. Отже це говорить про значний рівень недовіри іноземних інвесторів та про їх недостатню активність у інвестування бізнесів в Україні.

Стосовно динаміки частки іноземних інвестицій в Україні у загальному обсязі інвестування: протягом 2010-2013рр. вона становила близько 2%, потім на 3 роки зросла в 1,5 рази – до 3%, але к 2017р. повернулася до попереднього значення близько 2%.

Останні чотири роки доля участі іноземних інвесторів у фінансуванні інвестиційних процесів в Україні становить менше 0,5%, і це значення продовжує зменшуватися. Так у 2021р. частка коштів іноземних інвесторів становила всього 0,13% від загального інвестування в Україні.

Основною групою ПІІ в Україну є прямі інвестиції в акціонерний капітал, стосовно їх динаміки, вони зростали до 2014р. включно, після чого значно знизилися і майже не змінювались с тих пір. Прямі інвестиції в акціонерний капітал станом на 2020р. все ще нижче рівня 2010р.

Другу позицію посідають прямі іноземні інвестиції в борговий капітал, вони так само зростали протягом 2010-2013р., після чого зазнавали спаду до 2107р. включно, починаючи з 2018р. почалося незначне зростання прямих іноземних інвестицій в іноземний капітал. Найбільше зростання показників іноземного інвестування в Україні мало місце протягом 2011-2013рр. Незначні зростання показників іноземного інвестування в Україні були наявні протягом 2018-2020рр. У продовж 2014-2017рр. темпи приросту іноземних інвестицій в Україні за основними групами знижувалися.

Інвестиції з України, по-перше, були значно меншого обсягу, ніж інвестиції в Україну, по-друге, майже не змінювалися протягом досліджуваного періоду. найменш схильним до змін є показник прямих інвестицій з України в акціонерний капітал, його ризики зміни та зменшення становлять менше 5%.

З трьома іншими показниками ризик зміни становить близько 20%. Щодо ризику зниження, то найбільший він у прямих боргових інвестицій з України – 17,43%, а найменший у показнику ПІІ акціонерного капіталу в Україну – 12,6%. В цілому ризики по ПІІ у акціонерний капітал нижче ніж у ПІІ у боргові інструменти.

По м. Київ прямі іноземні інвестиції на одну особу населення набагато перевищують показники по всім іншим регіонам України. Крім м. Київ, рівень ПІІ на одну особу населення перевищує середній рівень по країні лише у наступних областях: Дніпропетровська та Київська. Наближуються до них Полтавська, Івано-Франківська, Одеська, Запорізька, Львівська та Харківська.

Темпи приросту ПІІ на одну особу за першими 10 ранжованими областями були від'ємні, така ж картина мала місце і по іншим областям

України. Єдина область, по якій у 2016р. зріс обсяг ПІІ на одну особу населення була Херсонська, де це зростання становило 1,8%.

У 2017р. від'ємна динаміка продовжилася, тобто обсяг ПІІ на одну особу в цілому продовжив зменшуватися. Проте 2017р. зросли ПІІ на одну особу у Запорізькій області – на 27%, у м. Київ – на 6,9% та у Полтавській області – на 1,1%.

Крім того у 2017р. було наявне дуже значне збільшення ПІІ на одну особу у Чернігівській області – на 164,8% та помітне зростання у Кіровоградській області.

Стосовно м. Київ, яке займає першу позицію по обсягу ПІІ на одну особу, їх обсяг продовжив збільшуватися, в середньому зростання становило 1,4% на рік. Інша динаміка наявна по Дніпропетровській області, яка займає друге місце у побудованому рейтингу. Рівень ПІІ на одну особу поступово знижується, і хоча у 2020р. було наявне зростання на 8,2%, в цілому за 5 років щорічно обсяг ПІІ на одну особу падав на 6,4%.

По Київській області коливання ПІІ на одну особу відносно незначне: в 2020р. зростання становило 2,2%, в цілому за 5 років було наявне середнє щорічне зниження на 1,6%. Аналогічна ситуація спостерігається і у Одеській області: в 2020р. зростання становило 2,3%, в цілому за 5 років було наявне середнє щорічне зниження на 1,9%.

У Полтавській області, яка посідає 5-ту позицію за рейтингом, обсяг ПІІ на одну особу продовжував зростати в середньому на 3,4% за рік. Аналогічно у Запорізькій області, яка посідає 8-ту позицію за рейтингом, обсяг ПІІ на одну особу продовжував зростати в середньому на 3,5% за рік. м. Київ лідирує і по цьому показнику отримання іноземних інвестицій, при чому з часом їх обсяг тільки збільшується (показник 2020р. перевищує середні за 2015-2020рр.).

Другу позицію, так само, як і в попередньому рейтингу займає Дніпропетровська область, проте обсяг ПІІ, що вона отримує, поступово зменшується.

Київська, Донецька та Одеська області протягом досліджуваних 2015-2020рр. мають негативну динаміку за обсягами ПІІ, що надходять до області: по ним обсяг ПІІ за 2020р. менше ніж середнє значення за п'ять років.

Збільшення обсягів ПІІ наявне по Полтавській та Львівській областях, а також по Чернігівській, Волинській, Миколаївській, Вінницькій та Хмельницькій. Крім Дніпропетровської області, найбільшого зниження обсяги ПІІ зазнали у Харківській та івано-Франківській областях.

Крім обсягу ПІІ на одну особу за областями, розглянемо показник загального обсягу ПІІ, що отримували області України протягом 2015-2020рр.

Більше 50% іноземних інвестицій Україна отримує з країн Європи і їх частка продовжує збільшуватися. Якщо в середньому за 2016-2020рр. вона становила 55,8%, то в 2020р. вже 57,7%. Другу позицію по

інвестуванню економіки України займають країни Азії, їх частка у структурі ПІІ залишається сталою: в середньому за 2016-2020рр. вона становила 33,3%, і в 2020р. також 33,3%. Участь країн Північної та Південної Америки у інвестування економіки України була незначною і продовжує зменшуватися: в середньому за 2016-2020рр. вона становила 9,2%, в 2020р. впала до 7,4%.

Участь країн Африки та Австралії і Океанії у інвестування економіки України вкрай незначна і становить 0,4% та 0,1% відповідно, ці показники залишаються сталими.

Обсяги іноземного інвестування в Україну з країн Європи постійно зростали протягом всього досліджуваного періоду, причому швидкість їх зростання також постійно збільшується. Якщо у 2017р. темпи приросту становили всього 0,5%, наступного року вже 3,6%, у 2019р. темпи приросту ПІІ з країн Європи досягли 5,9%, а у 2020р. вже 10%.

Стосовно ПІІ з країн Азії ситуація дуже схожа з єдиною відмінністю, що станом на 2017р. було наявне зменшення обсягів ПІІ порівняно до попереднього періоду, проте вже у 2018р. тенденція змінилася і вони зросли на 1,9%; в подальшому швидкість зростання тільки підвищувалася. Так, обсяг ПІІ з країн Азії у 2019р. зріс на 6,4%, а в 2020р. вже на 8%.

Стосовно країн Північної та Південної Америки, то протягом майже всього досліджуваного періоду обсяг ПІІ від цих країн постійно зменшувався, єдине невелике зростання на 4,8% біло наявне лише у 2020р.

Очолюють рейтинг країн-інвесторів Кіпр та Нідерланди, які в середньому надають 29% та 22% відповідно всіх ПІІ, що їх отримує Україна. Отже, інвестори лише з цих двох країн забезпечують 51% загальних іноземних інвестицій, що їх отримує Україна.

При цьому частка Кіпру залишається майже незмінною у часі – 29,04% в середньому за 2016-2020рр. та 28,94% у 2020р., а частка ПІІ з Нідерландів продовжує зростати: 20,73% в середньому за 2016-2020рр. та 23,18% у 2020р.

Після двох основних інвесторів наступну позицію займає Великобританія, проте вона дуже поступає їм за часткою ПІІ в економіку України (в середньому 6% – порівняно з 22% Нідерландів та 29% Кіпру), і при цьому обсяги інвестицій від Великобританії зменшується за часом (6,03% в середньому и лише 5,75% в 2020р.)

Наступні дві позиції рейтингу займають Німеччина та Швейцарія, частка яких у структурі ПІІ України трохи зростає: 5,15% у 2020р. порівняно з 5,13% в середньому – для Німеччини та 4,79% у 2020р. порівняно з 4,65% в середньому – для Швейцарія. Наступну позицію рейтингу посідає Австрія з незмінною часткою ПІІ, що дорівнює 3,49%.

Обсяг ПІІ в Україну від Віргінських островів значно впав: від 4,19% до 2,97%. Як і обсяг ПІІ від Франції – від 2,58% до 2,36. Частка ПІІ від інших країн становить менше 2% у загальній структурі іноземних

інвестицій, що їх отримує Українська економіка. Вісім докладно розглянутих країн забезпечують більше 75% від всіх іноземних інвестицій.

Найбільше всього іноземних інвестицій потрапляє до галузі промисловості. За досліджуваний період промисловість України отримувала від 9 893,6 млн. дол. США до 11 595,9 млн. дол. США, причому обсяг ПІ в промисловість України постійно зростає. Середньорічне зростання обсягів ПІ в промисловість України становить 4,2%. Промисловість в цілому отримує більше третини всіх ПІ, що потрапляють в Україну. В середньому за 2016-2020рр. частка ПІ, що надходять в галузь промисловості склала 32,1% від усіх ПІ в Україні, а за 2020р. цей показник становив 32,4%.

На другому місці серед галузей отримувачів інвестицій знаходиться галузь оптової та роздрібної торгівлі, яка протягом досліджуваного періоду отримувала від 5 247,4 млн. дол. США до 5 662,5 млн. дол. США щорічно. Проте цей обсяг є достатньо сталим і майже не змінюється з часом. Середньорічне зростання обсягів ПІ в торгівлю України становило 2,1%.

Стосовно частки у структурі використання ПІ, то галузь торгівлі в середньому за 2016-2020рр. мала 16,2% від загальних ПІ, в 2020р. це значення скоротилося до 15,8%.

Наступну позицію в рейтингу галузей використання ПІ займає фінансова та страхова діяльність, яка щорічно отримувала 12% від загального обсягу іноземних інвестицій в Україні. Фактична зміна склала від 4 350,1 млн. дол. США у 2016р. до 4 557,6 млн. дол. США у 2020р. Середні темпи приросту показника становив 2,3% щорічно.

На четвертому місці серед галузей отримувачів інвестицій знаходиться галузь операцій з нерухомим майном, яка протягом досліджуваного періоду отримувала ПІ від 3882,1 млн. дол. США до 4495,7 млн. дол. США щорічно. Середньорічне зростання обсягів ПІ в галузь операцій з нерухомим майном України становило 3,9%.

Стосовно частки у структурі використання ПІ, то галузь операцій з нерухомим майном в середньому за 2016-2020рр. мала 12,3% від загальних ПІ, в 2020р. це значення скоротилося до 12,6%.

На п'ятому місці серед галузей отримувачів інвестицій знаходиться галузь інформації та телекомунікації, яка протягом досліджуваного періоду отримувала ПІ від 2089,4 млн. дол. США до 2939,6 млн. дол. США щорічно. Середньорічне зростання обсягів ПІ в галузь інформації та телекомунікації України становило 9,7%. Це найвищий показник темпів зростання обсягів надходження ПІ серед усіх галузей України.

Стосовно частки у структурі використання ПІ, то галузь інформації та телекомунікації в середньому за 2016-2020рр. мала 7,0% від загальних ПІ, в 2020р. це значення скоротилося до 8,2%. Отже, зважаючи на досліджену

динаміку в майбутньому можна очікувати ще більшого зростання частки галузі інформації та телекомунікації у використанні ПІІ.

Отже було досліджено основні напрямки надходження ПІІ в Україну, з'ясовано основні регіони та країни реципієнти, після чого було виконано аналіз динаміки використання ПІІ в Україні за областями та галузями народного господарства.

Було виконано прогнозування динаміки ПІІ із використанням вбудованих засобів Excel та за допомогою побудови авто регресійних одно та багатофакторних моделей. Застосовано методику авторегресійного прогнозування, побудуємо просту авторегресійну модель та модель мультиплікативної багатофакторної авторегресії.

Обидві отримані авторегресійні моделі:

$$Y^* = 523,19 + 0,324Y_{(i-1)}$$

$$Y^* = \sqrt[3]{(523,19 + 0,324Y_{i-1})(950,93 - 0,198Y_{i-2})(946,59 - 0,139Y_{i-3})}$$

мають достатній рівень достовірності (70,1% та 77,6% відповідно), отже, вони не можуть бути використані для практичного прогнозування обсягів ПІІ в Україну.

Отже, головними проблемами у залученні іноземних інвестицій в Україну на сьогодні є: політична та законодавча нестабільність, відсутність надійних гарантій захисту від змін українського законодавства, податковий та адміністративний тиск, високий рівень корумпованості та бюрократизму, складність реєстраційних, ліцензійних і митних процедур.

Пріоритетними шляхами вирішення проблем іноземного інвестування мають бути: покращення інвестиційного клімату шляхом удосконалення загального (податкового, земельного, корпоративного, митного) та спеціального законодавства; запровадження економічного механізму страхування ризиків іноземного інвестування; надати урядові гарантії інвесторам і закріпити їх на законодавчому рівні.

Проте з урахуванням воєнного стану з 24 лютого необхідні подальші дослідження, зважаючи на поточну ситуацію та її соціальні та економічні наслідки.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Маркевич К. Л. Регулювання ПІІ в контексті національної безпеки: міжнародний досвід та висновки для України. *Теоретичні і прикладні питання економіки : збірник наукових праць*. 2020. № 1 (40), С. 141-153.
2. Поліщук С. П. Особливості іноземного інвестування в Україні в умовах економічної кризи. *Науковий вісник Ужгородського національного університету*. 2016. Випуск 7, частина 3. С. 25-28.
3. Цанько О. Теоретичні основи формування інвестиційної політики: регіональний аспект. *Ефективність державного управління*. 2016. Вип. 1/2 (46/47). Ч. 2. С. 92-99.
4. Мошляк І.О. Особливості залучення прямих іноземних інвестицій в економіку України. *Вчені записки університету "Крок"*. 2020. № 4 (60). С.26-31.
5. Хоменко І., Волинець Л., Шамкало А. Особливості надходження прямих іноземних інвестицій та їхній вплив на економіку України. *Проблеми і перспективи економіки та управління*. 2021. № 1(25). С. 15-26.
6. Раманова Ю.С. Герасимчук В.Г. Механізм підвищення ефективності залучення прямих іноземних інвестицій в економіку України. *Економічний вісник НТУУ «КПІ»*. 2017. № 14. С. 417-422.
7. Бударна В. О. Інвестиційна політика держави: стан законодавчого забезпечення. *Економічна теорія та право*. 2016. № 3. С. 176-187.
8. Кичко І. І., Савченко В. Ф. Стратегічні орієнтири інвестиційно-інноваційного розвитку в Україні. Здобутки і проблеми євроінтеграційних зрушень в Україні на сучасному етапі : монографія / за заг. ред. В. Ф. Савченка, Л. М. Мекшун. Чернівці : ЧНТУ, 2018. С. 8–29.
9. Семенов А. Г., Васильєв В. О. Аналіз джерел фінансування інвестицій у сучасних умовах розвитку економічної системи України. *Економіка та держава*. 2013. № 12. С. 30-33.
10. Снеткова А. В. Аналіз обсягів та структури капітальних інвестицій в економіку України. *Бухгалтерський облік, аналіз та аудит*. 2016. Випуск 9–1. С.127-130.
11. Саталкіна Л. О. Джерела фінансування інвестиційного портфелю підприємства. *Економіка: реалії часу*. 2013. № 2 (7). С. 181-186.
12. Фатюха Н. Г. Стан і перспективи залучення прямих іноземних інвестицій в економіку України. *Сталий розвиток економіки*. 2014. № 3. С. 54-59
13. Маркевич К. Л. Вплив інтеграційних процесів на надходження прямих іноземних інвестицій: міжнародний досвід та висновки для України. *Теоретичні і прикладні питання економіки: збірник наукових праць*. Київ, 2015. №1 (30). 453-463.
14. Маркевич К. Л. Регулювання ПІІ в контексті національної безпеки: міжнародний досвід та висновки для України. *Теоретичні і прикладні питання економіки: збірник наукових праць*. Київ, 2020. №1 (40), с. 141-153.

15. Павлюк А. П., Маркевич К. Л. Закордонний досвід стимулювання розвитку індустріальних парків: висновки для України. *Актуальні проблеми міжнародних відносин: збірник наукових праць*. Київ: КНУ ім. Т. Шевченка. ІМВ, 2014. Вип. 122. Ч 1. С. 138-147.

16. Стельмащук А.М. Іноземні інвестиції як чинник економічного зростання внутрішнього ринку України. *Сталий розвиток економіки*. 2011. No 5(8). С. 240-247.

17. Тесля С. М. Прямі іноземні інвестиції як економічна категорія, їх суть та класифікація. *Науковий вісник НЛТУ України*. 2009. Вип. 19.3. С. 131-138.

18. Худавердієва В. А. Стратегія залучення іноземних інвестицій в економіку України. *Фінанси України*. 2010. No 6. С.62-71.

19. Крупка І.М. Особливості та перспективи іноземного інвестування в економіку України. *Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка*. 2009. № 111. С.30-33.

20. Рощина Н.В., Борданова Л.С., Мілько І.В. особливості залучення прямих іноземних інвестицій в економіку України. *Економічний вісник НТУУ «Київський політехнічний інститут»*. 2017. № 14. URL: <http://ev.fmm.kpi.ua/article/view/108764>.

21. Олешко Т. І., Козел А. М. Особливості залучення іноземних інвестицій в економіку України. *Ефективна економіка*. 2019. №4. URL: http://www.economy.nauka.com.ua/pdf/4_2019/6.pdf.

22. Хелецька А. А. Наукові підходи до визначення механізму регулювання інвестиційної діяльності. *Ефективна економіка*. 2012. No 2. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/efek_2012_2_29.

23. Феняк Л.А. Вплив іноземних інвестицій на економіку України. URL : <http://intkonf.org/fenyak-la-sidletskiy-ayu-vpliv-inozemnih-investitsiy-na-ekonomiku-ukrayini/>.

24. Офіційний сайт European Business Association. URL: <http://www.eba.com.ua/uk> (дата звернення: 20.04.2022).

25. Державна служба статистики України. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua/> (дата звернення: 20.04.2022).

26. Індокси. Прямі іноземні інвестиції в Україні / Міністерство фінансів України. URL: <https://index.minfin.com.ua/economy/fdi/2020>. (дата звернення: 20.04.2022).

27. Умови ведення ведення бізнесу. Україна. Doingbusiness.org. URL: <https://doingbusiness.org/data/exploreeconomies/ukraine>. (дата звернення: 20.04.2022).

28. Удосконалення ведення статистики прямих іноземних інвестицій / Національний банк України. URL: https://bank.gov.ua/ua/file/download?file=FDI_pr_2020-06-26.pdf (дата звернення: 20.04.2022).

29. Офіційний веб-портал Верховної Ради України URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws>. (дата звернення: 20.04.2022).

30. Закон України «Про інвестиційну діяльність» № 1560-XII від 18.09.1991, із змінами та доповненнями URL: <http://zakon.rada.gov.ua>. (дата звернення: 20.04.2022).

31. Закон України «Про режим іноземного інвестування» № 93/96-ВР від 19.03.96, із змінами та доповненнями від 22.03.22 URL: <http://zakon.rada.gov.ua>. (дата звернення: 20.04.2022).

32. Господарський кодекс України. Зі змінами і доповненнями. В редакції від 02.04.2020, підстава – 540-IX URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/436-15>. (дата звернення: 20.04.2022).

33. Сімків Л. Є. Особливості інвестиційних процесів у регіонах України на сучасному етапі. *Вісник Одеського національного університету. Серія : Економіка*. 2016. Т. 21, Вип. 3. С. 105-108.

34. Самоєнкова О. В. Інвестиційна діяльність в Україні: тенденції та перспективи. *Ефективна економіка*. 2019. №5. URL: http://www.economy.nauka.com.ua/pdf/5_2019/48.pdf (дата звернення: 20.04.2021).

35. Savitska O. P. State regulation of investment processes in Ukraine. *Vestnik of the National University «Lviv Polytechnic»: Management and Entrepreneurship in Ukraine: stages of formation and development problems*. 2011. Vol. 714. P. 391–398.

36. Інноваційне інвестування в Україні : проблеми правового забезпечення / за наук. ред. Д. В. Задихайла. Харків : Юрайт, 2013. 536 с.

37. Савлук О. Оцінка інвестиційної привабливості регіонів України. *Вісник Київського національного торговельно-економічного університету*. 2013. № 5. С. 31.

38. Сокурєнко П. І., Кришан О. Ф. Інвестиційна політика як ефективна форма управління ухваленням інвестиційних рішень. *Європейський вектор економічного розвитку*. 2010. № 1 (8). С. 208–214.

39. Коюда О. П., Лепейко О. П., Коюда В. О., Гриньова В. М. Інвестування. Київ : Знання, 2008. 452 с.

40. Яценко А. В. Формування інвестиційної політики зі стратегічних позицій розвитку України. *Інвестиції: практика та досвід*. 2010. № 8. С. 12–17.

41. Борщ Л. М., Герасимова С. В. Інвестування: теорія і практика. Київ : Знання, 2007. 685 с.

42. Шкодїна І. В. Механізм удосконалення системи державного регулювання фондового ринку. *Вісник Університету банківської справи Національного банку України*. 2013. № 1 (16). С. 16–20

43. Марцин В. С. Заходи щодо покращення інвестиційної привабливості регіону в умовах виходу з кризи. *Регіональна економіка*. 2010. № 4. С. 46–55.

44. Іваноньків О. О. Проблеми інвестування економіки України та шляхи їх вирішення. *Актуальні проблеми економіки*. Київ : Національна академія управління, 2007. № 11. С. 12–17.

45. Гукалюк А. Ф. Інвестиційна привабливість як чинник підвищення конкурентоспроможності території. *Актуальні проблеми економіки*. 2010. № 6 (108). С. 167–173.

46. Диха М. В. Принципові підходи до визначення стратегії соціально-економічного розвитку держави. *Економіка України*. 2013. № 2 (615). С. 29–37.

47. Кондрашов О. М. Державне регулювання і місцеве самоврядування в умовах реалізації промислово-інвестиційної політики. *Інвестиції : практика та досвід*. 2010. № 11. Червень. С. 17–19.

48. Кухта П. В. Оптимізація структури джерел інвестиційних ресурсів підприємства. *Агросвіт*. 2012. № 21. С. 12–17.

49. Онишко С. В. Структура інвестиційного потенціалу України та перспективи економічного росту. *Актуальні проблеми економіки*. 2012. № 2. С. 18.

50. Струніна В. Шляхи поліпшення інвестиційного клімату в Україні. *Економіка України*. 2016. № 9. С. 11–16.

51. Міністерство фінансів України. URL: <https://minfin.com.ua/> (дата звернення: 20.04.2022).

ДОДАТКИ

Додаток А

Інвестиції в Україні за джерелами формування, 2010-2021рр.,
млн.грн.

Роки	Усього	У т.ч. за рахунок						
		коштів державного бюджету	коштів місцевих бюджетів	власних коштів підприємств та організацій	кредитів банків та інших позик	коштів інвесторів в-нерезидентів	коштів населення на будівництво житла	інших джерел фінансування
2010	180576	10223	5731	111371	22888	3724	18886	7753
2011	241286	17377	7747	147570	36652	5039	17589	9313
2012	273256	16288	8556	171177	39725	4904	22576	10031
2013	249873	6175	6797	165787	34735	4271	24072	8037
2014	219420	2739	5918	154630	21739	5640	22064	6690
2015	273116	6920	14260	184351	20740	8185	31985	6675
2016	359216	9264	26817	248769	27106	9831	29933	7496
2017	448462	15295	41566	310062	29589	6206	32803	12941
2018	578726	22814	50356	409586	44825	1796	34646	14705
2019	623979	30835	56480	408276	67233	4664	32422	24070
2020	419837	36513	43558	279330	27895	1729	20591	10221
2021	553708	39877	37851	392853	25449	744	31459	25474

За даними Держкомстату

Додаток Б

Прямі Інвестиції в та з України, 2012-2021рр., млн. дол. США

Період		ПІІ в Україну		ПІІ з України		Сальдо	
2012	I кв.	2402	609	390	220	2012	24.0%
	II кв.	1990	-412	720	330	1270	-36.9%
	III кв.	2039	49	2	-718	2037	60.4%
	IV кв.	1970	-69	94	92	1876	-7.9%
2013	I кв.	1149	-821	67	-27	1082	-42.3%
	II кв.	555	-594	59	-8	496	-54.2%
	III кв.	1571	1016	61	2	1510	204.4%
	IV кв.	1224	-347	233	172	991	-34.4%
2014	I кв.	-589	-1813	76	-157	-665	-167.1%
	II кв.	-319	270	0	-76	-319	-52.0%
	III кв.	762	1081	37		725	-303.7%
	IV кв.	556	-206	-2	-39	558	-23.0%
2015	I кв.	-3388	-3944	-45	-43	-3343	-699.1%
	II кв.	3104	6492	-5	40	3109	-193.0%
	III кв.	1017	-2087	1	6	1016	-67.3%
	IV кв.	-1191	-2208	-2	-3	-1189	-217.0%
2016	I кв.	482	1673	5	7	477	-140.1%
	II кв.	2111	1629	0	-5	2111	342.6%
	III кв.	1004	-1107	1	1	1003	-52.5%
	IV кв.	213	-791	10	9	203	-79.8%
2017	I кв.	1097	884	-2	-12	1099	441.4%
	II кв.	1509	412	8	10	1501	36.6%
	III кв.	430	-1079	2	-6	428	-71.5%
	IV кв.	656	226	0	-2	656	53.3%
2018	I кв.	1786	1130	2	2	1784	172.0%
	II кв.	920	-866	0	-2	920	-48.4%
	III кв.	-253	-1173	-6	-6	-247	-126.8%
	IV кв.	2002	2255	-1	5	2003	-910.9%
2019	I кв.	943	-1059	1	2	942	-53.0%
	II кв.	1374	431	-1	-2	1375	46.0%
	III кв.	1975	601	0	1	1975	43.6%
	IV кв.	1568	-407	648	648	920	-53.4%
2020	I кв.	-1549	-3117	11	-637	-1560	-269.6%
	II кв.	1255	2804	3	-8	1252	-180.3%
	III кв.	-49	-1304	48	45	-97	-107.7%
	IV кв.	-525	-476	20	-28	-545	461.9%
2021	I кв.	1541	2066	24	4	1517	-378.3%
	II кв.	1201	-340	8	-16	1193	-21.4%
	III кв.	2386	1185	-122	-130	2508	110.2%

За даними Держкомстату

Прямі інвестиції: боргові інструменти та
акціонерний капітал, млн.дол. США

	Прямі інвестиції (боргові інструменти) в Україну	Прямі інвестиції (боргові інструменти) з України	Прямі інвестиції в Україну (акціонерний капітал)	Прямі інвестиції з України (акціонерний капітал)
2010	5 264,6	123,4	38 992,9	5 760,5
2011	6 024,9	123,4	45 370,0	6 402,8
2012	8 205,4	185,8	48 197,6	6 435,4
2013	10 386,8	231,4	51 705,3	6 568,1
2014	10 249,7	214,9	53 704,0	6 702,9
2015	8 297,1	212,0	38 356,8	6 456,2
2016	7 882,8	217,1	32 122,5	6 315,2
2017	7 566,6	229,7	31 230,3	6 346,3
2018	8 414,5	240,0	31 606,4	6 322,0
2019	8 987,0	246,2	32 905,1	6 294,4
2020	9 411,6	248,0	35 809,6	6 272,7

За даними Держкомстату

Додаток Г

Прямі інвестиції на одну особу населення за регіонами
України, дол. США

	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Усього	895,5	752,7	734,8	746,9	781,6	855,5
Вінницька	138,7	117,4	113,3	126,2	142,5	153,2
Волинська	260,9	237,6	236,9	242,3	248,2	297,5
Дніпропетровська	1 763,0	1 235,5	1 077,7	1 142,8	1 099,5	1 191,1
Донецька	539,0	409,5	294,6	265,2	309,2	338,4
Житомирська	206,2	177,8	173,7	183,4	190,9	202,7
Закарпатська	266,2	248,1	252,3	258,9	273,6	288,1
Запорізька	476,5	388,1	494,5	526,2	525,7	538,3
Івано-Франківська	671,1	606,4	599,7	657,5	651,8	529,3
Київська	1 016,7	923,8	878,0	913,8	910,4	930,2
Кіровоградська	72,2	54,1	61,2	73,4	73,4	80,0
Луганська	259,9	201,0	198,8	201,2	202,8	209,0
Львівська	435,6	410,3	331,3	370,0	378,0	446,8
Миколаївська	196,4	183,4	185,1	180,0	194,2	271,6
Одеська	596,7	554,2	516,9	506,6	528,0	540,3
Полтавська	718,9	696,4	703,8	714,2	733,2	841,3
Рівненська	209,3	172,0	137,4	115,6	112,6	116,7
Сумська	233,8	178,3	171,7	165,5	169,9	184,6
Тернопільська	52,2	46,2	45,5	42,7	96,2	47,7
Харківська	615,9	560,9	238,5	238,0	244,5	287,6
Херсонська	194,8	198,3	190,3	208,1	196,8	237,9
Хмельницька	145,3	127,9	122,9	133,8	158,3	161,6
Черкаська	409,6	279,8	271,1	274,7	272,6	298,7
Чернівецька	75,8	65,2	63,1	47,1	50,5	58,9
Чернігівська	94,8	88,4	234,1	421,9	433,8	447,4
м.Київ	6 305,8	5 376,8	5 745,3	5 657,6	5 994,8	6 629,8

За даними Держкомстату

Прямі інвестиції (акціонерний капітал) в економіці України
по регіонах, млн.дол. США

	2016	2017	2018	2019	2020
Усього	32 122,5	31 230,3	31 606,4	32 905,1	35 809,6
Вінницька	187,8	180,0	198,9	222,5	236,7
Волинська	247,1	246,1	251,3	256,7	306,6
Дніпропетровська	4 030,6	3 491,1	3 688,2	3 535,5	3 797,6
Донецька	1 748,0	1 249,6	1 116,4	1 289,3	1 399,8
Житомирська	222,7	216,3	226,8	234,2	246,3
Закарпатська	311,8	317,0	325,1	343,3	360,9
Запорізька	682,7	863,4	910,5	900,8	912,9
Івано-Франківська	836,6	826,6	904,7	894,6	724,0
Київська	1 593,4	1 516,8	1 588,7	1 598,0	1 645,3
Кіровоградська	52,5	58,9	70,1	69,3	74,7
Луганська	443,9	436,4	438,0	437,2	447,2
Львівська	1 032,9	833,5	930,0	947,8	1 116,3
Миколаївська	212,8	213,5	206,1	220,6	305,4
Одеська	1 320,3	1 228,8	1 202,6	1 251,7	1 279,3
Полтавська	1 000,1	1 003,0	1 008,8	1 025,9	1 166,0
Рівненська	199,6	159,5	134,2	130,4	134,6
Сумська	199,1	190,0	181,5	184,5	198,0
Тернопільська	49,2	48,2	45,0	100,6	49,5
Харківська	1 519,6	642,5	638,3	652,5	762,5
Херсонська	211,0	201,3	218,5	204,8	245,4
Хмельницька	165,5	158,2	170,8	200,5	203,0
Черкаська	348,0	334,4	335,7	329,8	357,2
Чернівецька	59,1	57,1	42,6	45,6	53,0
Чернігівська	92,1	241,3	429,6	435,7	442,9
м.Київ	15 356,3	16 516,8	16 343,9	17 393,1	19 344,3

За даними Держкомстату

Додаток Е

Прямі інвестиції (акціонерний капітал) в економіці України за видами економічної діяльності, млн.дол. США

Види економічної діяльності		2016	2017	2018	2019	2020
Усього		32 122,5	31 230,3	31 606,4	32 905,1	35 809,6
СІЛЬСЬКЕ, ЛІСОВЕ ТА РИБНЕ ГОСПОДАРСТВО	A	502,2	586,2	578,6	451,9	542,1
ПРОМИСЛОВІСТЬ	B+C+D+E	9 893,6	9 667,6	543,7	823,4	595,9
Добувна промисловість і розроблення кар'єрів	B	1 868,7	1 521,3	1 732,1	1 747,3	2 031,1
Переробна промисловість	C	7 531,9	7 523,9	7 999,9	8 337,6	8 609,3
Виробництво харчових продуктів, напоїв та тютюнових виробів	10 – 12	2 419,0	2 530,5	2 758,4	2 859,4	2 844,3
Текстильне виробництво, виробництво одягу, шкіри, виробів зі шкіри та інших матеріалів	13 – 15	116,9	112,8	117,7	114,3	106,0
Виготовлення виробів з деревини, виробництво паперу та поліграфічна діяльність	16 – 18	400,7	444,4	535,6	560,2	608,4
Виробництво коксу та продуктів нафтоперероблення	19	188,7	176,5	178,1	260,3	293,2
Виробництво хімічних речовин і хімічної продукції	20	679,5	646,4	696,9	654,2	666,7
Виробництво основних фармацевтичних продуктів і фармацевтичних препаратів	21	45,5	38,8	35,2	36,2	56,9
Виробництво гумових і пластмасових виробів, іншої неметалевої мінеральної продукції	22, 23	1 079,8	967,0	1 023,6	1 127,0	1 146,7
Металургійне виробництво, виробництво готових металевих виробів, крім виробництва машин і устаткування	24, 25	1 533,1	1 560,8	1 637,1	1 662,3	1 803,4
Машинобудування, крім ремонту і монтажу машин і устаткування	26 – 30	781,6	771,0	781,2	794,5	806,2
Виробництво меблів, іншої продукції; ремонт і монтаж машин і устаткування	31 – 33	287,2	275,6	236,1	269,3	277,4
Постачання електроенергії, газу, пари та кондиційованого повітря	D	438,0	556,5	755,0	683,4	900,2
Водопостачання; каналізація, поводження з відходами	E	55,1	65,9	56,7	55,2	55,3
БУДІВНИЦТВО	F	1 104,1	1 043,3	919,5	983,5	1 036,4
ОПТОВА ТА РОЗДРІБНА ТОРГІВЛЯ; РЕМОНТ АВТОТРАНСПОРТНИХ ЗАСОБІВ І МОТОЦИКЛІВ	G	5 247,4	5 106,5	4 957,8	5 480,2	5 662,5
ТРАНСПОРТ, СКЛАДСЬКЕ ГОСПОДАРСТВО, ПОШТОВА ТА КУР'ЄРСЬКА ДІЯЛЬНІСТЬ	H	1 088,0	1 086,0	985,3	1 043,0	1 088,4
ТИМЧАСОВЕ РОЗМІЩУВАННЯ Й ОРГАНІЗАЦІЯ ХАРЧУВАННЯ	I	332,6	330,0	343,3	355,5	349,5
ІНФОРМАЦІЯ ТА ТЕЛЕКОМУНІКАЦІЇ	J	2 089,4	2 075,7	2 100,1	2 201,1	2 939,6
ФІНАНСОВА ТА СТРАХОВА ДІЯЛЬНІСТЬ	K	4 350,1	3 627,4	3 526,3	3 641,1	4 557,6
ОПЕРАЦІЇ З НЕРУХОМИМ МАЙНОМ	L	3 882,1	3 764,4	3 796,3	4 258,2	4 495,7
ПРОФЕСІЙНА, НАУКОВА ТА ТЕХНІЧНА ДІЯЛЬНІСТЬ	M	2 222,6	2 253,5	2 131,1	2 096,9	2 223,0
ДІЯЛЬНІСТЬ У СФЕРІ АДМІНІСТРАТИВНОГО ТА ДОПОМІЖНОГО ОБСЛУГОВУВАННЯ	N	1 222,7	1 507,3	1 550,9	1 377,4	1 113,2
ОСВІТА	P	16,0	21,8	21,2	22,2	22,5
ОХОРОНА ЗДОРОВ'Я ТА НАДАННЯ СОЦІАЛЬНОЇ ДОПОМОГИ	Q	44,0	44,5	36,6	43,5	56,7
МИСТЕЦТВО, СПОРТ, РОЗВАГИ ТА ВІДПОЧИНОК	R	112,5	100,7	98,8	99,8	100,1

За даними Держкомстату

Додаток Ж

Прямі інвестиції (акціонерний капітал) з країн світу
в економіці України, млн.дол. США

Країна	2016	2017	2018	2019	2020
Усього	32 122,5	31 230,3	31 606,4	32 905,1	35 809,6
Європа	17 030,1	17 107,0	17 723,9	18 778,2	20 652,8
Австрія	1 152,6	1 099,9	1 038,8	1 150,0	1 249,4
Бельгія	96,8	99,3	103,9	104,7	104,8
Білорусь	32,3	32,9	33,6	33,8	59,2
Болгарія	32,1	38,4	39,9	42,9	47,8
Греція	41,8	44,3	43,0	46,6	50,1
Гібралтар	3,1	3,1	3,1	3,2	3,6
Данія	138,8	137,6	153,6	158,2	157,5
Естонія	243,3	222,1	235,0	239,0	248,2
Ірландія	72,9	42,8	48,4	39,7	41,6
Ісландія	11,4	11,1	9,0	10,7	12,6
Іспанія	56,1	59,0	63,5	61,5	60,2
Італія	216,4	196,7	201,6	242,4	249,3
Латвія	49,0	40,0	38,2	43,0	44,2
Литва	137,1	121,7	124,6	150,0	183,3
Ліхтенштейн	50,4	49,2	40,1	48,2	51,1
Люксембург	363,9	660,1	515,8	484,9	555,8
Мальта	46,0	56,9	59,3	50,6	61,0
Республіка Молдова	19,1	16,9	10,1	10,3	11,5
Монако	42,5	52,7	52,3	43,5	43,5
Нідерланди	6 090,3	6 028,4	6 395,0	7 118,7	8 301,4
Німеччина	1 604,9	1 564,2	1 682,9	1 701,4	1 843,1
Норвегія	4,9	6,3	7,2	8,1	9,7
Острів Мен	11,1	13,2	8,4	8,9	10,1
Польща	679,4	509,1	571,3	631,7	693,7
Португалія	5,5	3,2	4,3	4,5	4,6
Російська Федерація	343,8	813,6	797,2	597,8	783,3
Румунія	20,2	19,3	20,1	24,8	24,4
Сербія	32,3	30,7	34,6	33,7	33,2
Словаччина	72,2	71,1	74,9	66,5	69,1
Словенія	19,5	18,7	20,1	21,6	20,9
Сполучене Королівство Великої Британії та Північної Ірландії	1 785,2	1 947,0	1 944,4	2 131,2	2 060,6
Угорщина	333,7	498,1	511,1	565,1	380,7
Фінляндія	89,8	110,2	131,0	142,0	142,7
Франція	1 299,1	615,6	723,4	744,4	845,5
Хорватія	1,4	1,6	1,3	1,4	2,3
Чехія	106,2	106,3	115,8	116,2	115,1
Швейцарія	1 391,0	1 436,9	1 515,9	1 552,1	1 714,5
Швеція	334,0	328,8	351,2	344,9	363,2
Азія	11 002,8	10 179,9	10 373,1	11 036,5	11 923,0
Азербайджан	189,4	216,3	210,2	216,2	241,2
Бангладеш	0,2	0,2	0,3	0,3	0,3
Британська Територія в Індійському Океані	44,8	39,7	38,8	39,3	42,7
В'єтнам	3,4	3,0	2,1	4,2	6,1
Вірменія	4,6	4,2	4,5	4,7	4,9

Гонконг, ОА КНР	9,3	10,0	31,5	63,9	58,9
Грузія	4,6	2,9	2,5	3,6	3,7
Ізраїль	33,6	46,8	52,2	53,2	39,3
Індія	22,0	21,8	22,4	26,3	28,1
Ірак	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Іран (Ісламська Республіка)	2,5	2,5	2,8	2,8	2,8
Йорданія	3,7	3,6	2,6	3,6	3,7
Казахстан	74,5	74,5	40,6	32,5	35,6
Киргизстан	0,2	0,3	0,2	0,2	0,2
Китай	18,6	16,6	17,8	34,1	40,0
Кіпр	9 894,8	8 785,5	8 932,7	9 544,5	10 368,9
Республіка Корея	161,2	198,8	198,8	201,9	202,0
Ліван	25,3	23,8	22,3	22,8	22,7
Об'єднані Арабські Емірати	41,1	35,5	42,0	44,3	46,3
Пакистан	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1
Саудівська Аравія	1,8	1,9	2,4	3,0	3,0
Сирійська Арабська Республіка	7,9	7,5	5,4	2,1	1,5
Сингапур	131,3	258,4	276,3	276,8	305,4
Туреччина	192,7	280,6	319,0	315,3	324,2
Туркменистан	0,1	0,1	0,1	0,2	0,2
Узбекистан	1,3	14,2	0,9	0,9	0,8
Шри-Ланка	0,7	0,7	0,6	0,5	0,5
Японія	133,1	130,4	144,0	139,2	139,9
Африка	133,1	143,7	159,8	124,6	133,0
Єгипет	0,5	0,2	0,2	0,2	0,2
Ліберія	2,6	2,6	2,6	2,6	2,6
Маврикій	0,3	0,3	20,7	10,7	13,0
Сейшельські Острови	129,6	140,5	136,2	111,0	117,1
Туніс	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1
Америка	3 529,5	3 360,1	2 911,9	2 527,3	2 649,0
Ангілья	4,9	4,6	2,7	0,7	0,7
Багамські Острови	48,5	28,0	23,0	23,2	25,8
Беліз	535,1	604,2	532,3	437,6	448,2
Британські Віргінські Острови	1 715,0	1 682,3	1 358,4	1 040,2	1 062,1
Домініка	25,3	22,8	24,5	24,0	23,1
Домініканська Республіка	1,1	3,0	0,9	0,9	1,0
Кайманові Острови	9,8	3,5	3,4	4,1	3,7
Канада	65,0	41,1	49,7	51,0	47,1
Кюрасао	13,2	13,2	13,3	13,4	13,4
Острови Теркс і Кайкос	3,2	3,2	3,2	3,2	3,2
Панама	316,9	291,7	337,7	341,8	330,8
Перу	3,9	3,3	0,9	0,8	0,8
Сент-Вінсент і Гренадіни	8,9	8,1	11,2	11,0	23,2
Сент-Кітс і Невіс	61,5	65,9	33,3	32,9	28,1
США	717,2	585,2	517,4	542,5	637,8
Австралія і Океанія	25,2	42,8	44,1	48,9	61,9
Австралія	1,3	1,2	2,1	2,1	2,1
Маршаллові Острови	22,9	40,6	41,1	46,1	59,1
Нова Зеландія	1,0	1,0	0,9	0,7	0,7

За даними Держкомстату